HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

İKİ DAMLA YAŞ

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

İKİ DAMLA YAŞ

OYUN

KİŞİLER

Raşit Bey
Nuriye Hanım .... Raşit Bey'in karısı
Selim .... Oğlu
Naciye .... Kızı
Cevat .... Küçük oğlu

Salih Bey
Safiye Hanım .... Salih Bey'in karısı
Şefika Hanım .... Kaynanası
Lûtfiye .... Ahretlik[1]

Marika .... Raşit Bey'in metresi
Eftimya .... Salih Bey'in metresi
Eleni .... Marika'nın kız kardeşi
Yorgo .... Eleni'nin nişanlısı

Diyamandi Efendi
Madam Diyamandi
Apostol
Virjina .... Apostol'un metresi
Mösyö Fortino
Madam Frenkya
Zekiye Hanım .... Bakkalın karısı
Garson

(1) Besleme.

BİRİNCİ PERDE

1. TABLO

Yoksulca döşenmiş bir yemek odası. Büyük bir sac mangal, üzerine dizilmiş kapaklı bakır sahanlar... Orta yerde bir yemek masası, sandalyeler. Tabaklar sıralanmış, ekmekler kesilmiş... Duvarda sarkacının tıkırtısı duyulan bir asma saat.

Birinci Sahne

NURİYE RAŞİT HANIM, NACİYE RAŞİT, SELİM RAŞİT, CEVAT RAŞİT

SELİM RAŞİT: *(Kolları üzerine başını koyup da uyuklamakta olduğu sandalyenin arkalığından doğrularak)* Anne, karnım acıktı.

NACİYE RAŞİT: *(Masa üstündeki lamba ışığında bir örme işi ile meşguldür)* Benim de...

CEVAT RAŞİT: *(Bir köşede elindeki ufak topu tavana atıp atıp tutar)* Benim de anne...

NURİYE HANIM: Ne yapayım, babanız gelmedi.

SELİM RAŞİT: *(Duvar saatine bakarak)* Saat dokuza geliyor. Babam ne vakit gelecek?

NURİYE HANIM: Bilmiyor musunuz babanızın halini... Onun gelme vakti belli olur mu? İçki arkadaşları ne vakit dağılırsa, meyhaneler ne zaman kapanırsa...

SELİM RAŞİT: Ben okula gitmek için erken yatıp erken kalkacağım... Bana bir parçacık yemek ayır da yiyip zıbarayım...

NURİYE HANIM: Olmaz... Beni beklemiyorsunuz diye baban kızıyor. Çoluğuyla çocuğuyla birlikte yemek istiyor...

SELİM RAŞİT: Kızmaya hakkı var mı? Bizimle beraber yemek istiyorsa erken gelsin... Bir aile halkı meyhaneler kapanıncaya kadar aç durur mu?

NURİYE HANIM: Meyhane dönüşü olgun bir kafa ile gelen sarhoşa hak anlatılır mı?

NACİYE RAŞİT: *(Örgü işinden başını kaldırarak)* Anne, meyhaneler ne vakit kapanır?

NURİYE HANIM: Ne bileceğim ben? Merak ediyorsanız belediye nizamnamesini okuyunuz...

SELİM RAŞİT: Meyhane nizam dinler mi? Cevat'ın hastalığında bir gece ben babamı masa başından kaldırmadım mıydı? Kepenkleri örtmüşler, içeride gizli içiyorlardı.

NURİYE HANIM: *(Mangal üzerindeki sahanları açarak)* Yemekler kaç defa ısındı. Kaynadı. İndirdim soğudu. Yine ateşe koydum... Isındı, tekrar soğudu... Suyunu çekti, lokantaların ateş üstünde sona kalan ekşimeye yüz tutmuş bayat yemeklerine döndü.

NACİYE RAŞİT: Sade yemekler mi ısınıp ısınıp soğuyor? Babam gelinceye kadar biz de uyuyup uyuyup uyanıyor, serseme dönüyoruz...

SELİM RAŞİT: Tıpkı Ramazan'da sahur yer gibi... Uyku sersemliğiyle bu bozulmuş yemekleri tıkındıktan sonra babamla beraber hepimiz de birer tarafa devrilip sızıyoruz...

NACİYE RAŞİT: Daha çocukluğumuzda mide fesadına uğradık. Oruçlu gibi aç durup da birdenbire tıka basa yedikten sonra yatıverince o midenin hali ne olur?

CEVAT RAŞİT: *(Oynadığı topu mangalın yanına düşürerek)* Ne olacak hiç... Bana veriniz bir sahan yemek yiyeyim.

Sokak kapısı çalınır. Hepsi dışarıya kulak verirler.

SELİM RAŞİT: Kapı çalınıyor.

NACİYE RAŞİT: Babam mı geldi?

NURİYE HANIM: Hayır, baban değil. Onun anahtarı vardır, kapı çalmaz...

SELİM RAŞİT: Ya bu vakit bize kim gelir?

NURİYE HANIM: *(Kapıya gitmek için davranarak)* Bilmem, hayırdır inşallah...

Odadan dışarı çıkar. İçerdekiler hep dışarıyı dinler birer durum alırlar.

NACİYE RAŞİT: Misafir mi acaba?

SELİM RAŞİT: Yatsıdan sonra misafir gelir mi?

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, ŞEFİKA HANIM

Küçük bir sessizlik. Oda kapısı açılır. Önde Nuriye, arkada Şefika Hanım içeriye girerler. Şefika Hanım'ın elinde mumu yanan bir cam fener vardır. Söndürür. Yemek masasının üzerine koyar.

NACİYE RAŞİT: Hayır ola Şefika teyze?

ŞEFİKA HANIM: Kızcağızım artık dünyanın hayrı kaldı mı? Hayrın yalnız ortada lafı var, kendisi yok...

SELİM RAŞİT: Teyze, siz sebepsiz böyle gece vakti fenerle sokağa çıkmazsınız...

ŞEFİKA HANIM: Benim Safiye'nin sancısı tuttu. Bir kadeh konyak istemek için geldim. Geçen defaki sancıda konyak iyi geldi de...

NURİYE HANIM: Bakayım, dolapta şişenin dibinde biraz olacak... Otursana komşum...

ŞEFİKA HANIM: Nasıl oturayım? Kız evde doğurur gibi ağrı çekiyor.

NURİYE HANIM: Azıcık ilişin şuraya... Ben gidip konyak getireyim... *(Odadan çıkar)*

ŞEFİKA HANIM: *(Sofra kenarındaki iskemlelerden birine oturur. Etrafına bakınarak)* Ne kadar yorulmuşum... Oturunca anlıyorum... Akşamlara kadar didin bre didin, vücudumun yer gördüğü yok... *(Cebinden kocaman bir tabaka çıkararak)* Bari bir cıgaracık sarayım. *(Belini sandalyeye yaslar)* Oh, oh, rahat ettim... Kalkmasını canım istemiyor... *(Cıgara sarar)*

NACİYE RAŞİT: *(Şefika'ya mangaldan maşa ile ateş getirir)* Hanım teyze, cıgaranızı yakın...

ŞEFİKA HANIM: Eksik olma evladım. *(Cıgarasını yakar)*

NURİYE HANIM: *(Elinde bir kadeh konyakla odaya girer. Kadehi sofranın üzerine kor)* İşte bu kadarcık bulabildim. Bizim evde içkiyle ilgili şey durur mu hiç?.. Bey su gibi içer...

SELİM RAŞİT: Babam konyağı sancı dindirmek için değil, sancılanmak için içer...

ŞEFİKA HANIM: *(Cıgaradan bir nefes çekerek)* Rabbim ıslah etsin, babanı da, benim damadı da...

NURİYE HANI: Komşum ne iyi ettin de oturdun... İç cıgaranı, biraz dinlen...

ŞEFİKA HANIM: Oturmadım, yorgunluktan buraya yığılakaldım... Her iş benim başımda... Allah eksik etmesin, ev işi biter tükenir şey değil...

NURİYE HANIM: Naciye kızım, teyzene bir kahve pişiriver... İçmez misin?

ŞEFİKA HANIM: *(Memnuniyetle)* Nasıl içmem. Oldu olacak... Haydi kızcağızım... Zahmet, ama...

NACİYE: Ne zahmeti teyzeciğim... *(Kalkar cezveyi mangala sürer)*

ŞEFİKA HANIM: *(Cıgarasını tüttürerek mangaldaki yemek sahanlarına bakar)* Daha yemek yememişsiniz.

NURİYE HANIM: Bekliyoruz.

ŞEFİKA HANIM: *(İçini çekerek)* A zavallılar... (*Küçük bir sessizlik)* Kim kime acıyacak bilmem ki, bizim de başımızda... Damadı içkiden soğutmak için yapmadığımız kalmadı. Dilenci çanağından çalınmış para ile rakı aldık içirdik. Rakı koymazdan önce şişeye köpek tersi tütsüsü verdik, içirdik. Birkaç damla yeni doğmuş çocuğun çişini karıştırınız, dediler, onu da yaptık... Salih Bey'in içkiye düşkünlüğü eksilmedi, arttı... Ama ben artık onu sizin gibi yemeğe beklemiyorum... Sofra üzerinde yemeğini hazırlayıp yatıyoruz. İster ziftlensin, ister aç zıbarsın. Umurumda değil... Siz de benim gibi yapınız... Zaten onlar meze ile karın doyuruyorlar...

NURİYE HANIM: Maazallah,[1] bizimkinin sarhoşluğu çekilir belalardan değil... Vara yoğa kızıyor. Bir ifrit oluyor. Barut kesiliyor.

ŞEFİKA HANIM: Bizimki türlü münasebetsiz şaklabanlıklarla gelir... Taşkın bir neşe ki deme gitsin. Her şey onun için bir kahkaha vesilesidir. Sabahleyin dünyaya dargın, bir karış suratla uyanır... Artık her şeye ters cevap veren bir nemruttur.

NACİYE: *(Kahve fincanını getirir)* Buyurunuz hanım teyze...

ŞEFİKA HANIM: *(Kahveyi alarak)* Ellerin dert görmesin yavrucuğum... *(Kahveyi Nuriye Hanım'ın yüzüne baka baka içerken)* Vah zavallı Nuriye'ciğim...

NURİYE HANIM: *(Biraz afallayarak)* Göğüs geçirerek bana bu kadar acıman neden?

---

(1) Tanrı korusun.

ŞEFİKA HANIM: Bilmem, içimden öyle doğdu...

NURİYE HANIM: Yok... Yok... Elbette bir sebebi olacak...

ŞEFİKA HANIM: Boş bulundum, beni affet...

NURİYE HANIM: Bana merak verdin. Başladığın şeyi tamamla...

ŞEFİKA HANIM: *(Çekingen bir tavırla)* Söylesem söz olur, söylemesem içime dert olur... Bilmem ki bu çocukların yanında nasıl anlatayım...

SELİM RAŞİT: İş babama, aile felaketine dayanınca biz çocukluktan çıkar, annemizin dert ortağı oluruz...

ŞEFİKA HANIM: Hayırlı evlat işte böyle olur. Allah annenize acımış da siz babanıza çekmemişsiniz.

CEVAT: *(Top oynadığı köşeden)* Ben kime çekmişim hanım teyze?

NURİYE HANIM: Sen sus oğlum. Büyükler konuşurken küçükler lafa karışmaz...

CEVAT: *(Kırgın)* Her zaman böyle söylersiniz. Ben kiminle konuşacağım?

ŞEFİKA HANIM: Küçüklerlen...

CEVAT: Öyle ise siz de küçüklerle konuşmayınız...

NURİYE HANIM: Cevat, sus artık... Bak lakırdımız var...

CEVAT: *(Daha kırgın)* Lakırdınız var... Lakırdınızın ne olduğunu ben bilmiyor muyum sanki...

ŞEFİKA HANIM: *(Şaşkın)* A, en küçüğü kan kırmızı... Al lafi, otur aşağı...

NURİYE HANIM: Lafımız ne imiş bakayım?

CEVAT: Ne olacak... Ne vakit Şefika Hanım teyzem bu eve gelse babamı çekiştirirsiniz...

ŞEFİKA HANIM: *(Hayretle)* A, a, kıyamet alameti... Bunlar çocuk değil Deccal![1] Bu ufacık boyu ile iftira atmasını ne güzel biliyor... İşte bu oğlan babasına çekmiş... Nuriye kardeş, sen de bu çocuktan çok çekeceksin.

CEVAT: Elbette ben babama çekerim ya... Babam evde yokken ne lakırdı olursa bana sorar... Doğru söylersem para verir...

ŞEFİKA HANIM: Raşit Bey çocuğunu bu yaşta hafiyeliğe alıştırıyor...

CEVAT: Siz daha çok para verirseniz söylemem.

ŞEFİKA HANIM: Söyle. Ben senin sarhoş babandan mı korkacağım?

CEVAT: Babam sana bir tokat atarsa görürsün.

ŞEFİKA HANIM: Ne haddine! Bir tekmede sarhoşu yere yuvarlarım vallahi...

NURİYE HANIM: *(Cevat'a doğru gözlerini açarak)* Hele bir lakırdı söylesin, ben adamın ağzına biber doldururum alimallah...

CEVAT: Babam da senin ağzına doldurur...

NURİYE HANIM: *(Mangalın maşasını kapar, Cevat'ın üzerine yürür)* Susacak mısın?

CEVAT: *(Naciye ablasının arkasına saklanır)* Sustum... Sustum...

NURİYE HANIM: *(Maşayı çocuğun kıçına doğru kaldırır)* Hayır, burada durma, öteki odaya git...

CEVAT: Vallaha bir şey söylemem... Tövbe anneciğim... Tövbe...

ŞEFİKA HANIM: Bırak otursun... Ne duyarsa söylesin. Anlatacağım macera gizli kapaklı bir iş değil ki... Âleme bir parmak bal olmuş bir şeyi senden neye saklayayım? Senın masumluğuna acı-

(1) Dinsel söylencede, kıyamete yakın ortaya çıkacağına inanılan kötü yaratılışlı kimse.

mışlar da bu ana kadar nasılsa gelip de yüzüne karşı söylemeye çekinmişler...

NURİYE HANIM: *(Elinden maşayı mangalın kenarına bırakır. Bir sandalye çeker. Şefika'nın karşısına oturur)* Benim yüzüme karşı söylemekten çekinilecek kadar ne olmuş kuzum?

ŞEFİKA HANIM: Bu aralık çok darlık çekiyorsunuz değil mi?

NURİYE HANIM: Artık onu sorma komşum. İki yetişkin evlat sahibiyiz... Ev masrafından arttırıp da onların en lüzumlu ihtiyaçlarına para yetiştiremiyoruz. Hele bugünlerde soframızın sahanları o kadar azaldı ki yemeklerden yarı aç, yarı tok kalkıyoruz...

ŞEFİKA HANIM: Bu halin sebebi?

NURİYE HANIM: Bilmem ki... Ortalıkta buhran var diyorlar...

ŞEFİKA HANIM: Buhran da ne demek? İşlerini uyduranlar pekâlâ yiyip içiyorlar. Bunu size kim söylüyor?

NURİYE HANI: Bey söylüyor...

ŞEFİKA HANIM: Aylığından mı kestiler? Beyi tasfiyeye mi tabi tuttular.[1] İşinden mi çıkardılar?

NURİYE HANIM: Hayır, bunların hiçbiri olmadı...

ŞEFİKA HANIM: O halde, böyle evcek kasılıp kavrulmanın sebebini araştırmıyor musunuz?

NURİYE HANIM: Ev gailesinden[2] böyle bir şeyi düşünmeye vaktim olmuyor ki.

ŞEFİKA HANIM: Raşit Bey haftada birkaç gece de eve gelmiyor değil mi?

(1) İşten mi çıkardılar.
(2) Geçim derdinden.

NURİYE HANIM: Evet...

ŞEFİKA HANIM: Nerede kalıyor?

NURİYE HANIM: Sorulunca ateş kesiliyor.

ŞEFİKA HANIM: Geldiği akşamlar da gayet geç geliyor...

NURİYE HANIM: İşte bu akşamki gibi...

ŞEFİKA HANIM: Her kadının kocasından, evden dışarı kaldığı geceleri nerelerde geçirdiğini sormak hakkıdır...

NURİYE HANIM: Pek sıkıştırıldığı vakit verdiği cevap şudur: Dairelerinde karışık hesaplar varmış, onları düzeltmek için muhasebeci beyin evinde kalıyorlarmış...

ŞEFİKA HANIM: Bu kıtıra[1] inanıyor musun?

NURİYE HANIM: İnanmayıp da ne yapacağım?..

ŞEFİKA HANIM: Bizim damat geçen akşam eve pek olgun kafa ile geldi. Raşit Bey için ağzından bazı sözler kaçırdı...

NURİYE HANIM: *(Merakla)* Ne imiş o sözler?

ŞEFİKA HANIM: *(Cevat'a doğru bakar. Çocuk sessiz yere uzanmıştır)* Afacan uyudu, değil mi?

NURİYE HANIM: Evet, çenesi durdu...

ŞEFİKA HANIM: *(Selim ile Naciye'ye göz atarak)* Artık bu ikisini büyük insan sayabiliriz... Yanlarında ailenin her derdi açılabilecek bir çağa geldiler...

SELİM RAŞİT: Şüphesiz hanım teyze... Annemize hitap edilecek her aile esrarı bizim yanımızda açıkça konuşulabilir değil, mutlak konuşulmalıdır. Biz bu evin evladıyız, hiçbir hususta daraya çıkarılmamalıyız...[2]

(1) Yalana.
(2) Bize değer vermezlik edilmemeli.

NACİYE RAŞİT: Derdi biz de bilelim ki devasını düşünmeyi yalnız anneme bırakmayarak beraber çalışalım...

ŞEFİKA HANIM: Vah zavallı çocuklar...

SELİM RAŞİT: Hanım teyze, bize cidden acıyorsanız olup bitenlerin hiçbir noktasını örtülü geçmeyerek apaçık anlatmalısınız...

ŞEFİKA HANIM: Artık bir kere beni coşturdunuz. Hepsini söyleyeceğim.

NACİYE RAŞİT: Helecanla(1) dinliyoruz...

ŞEFİKA HANIM: Babanız altı aylığını birden Çıkrıklı Han'daki Sarraf Alyon'a kırdırmış...

NURİYE HANIM: Bu toptan para ile ne yapacak?

ŞEFİKA HANIM: Meselenin acıklı tarafı işte burası...

SELİM RAŞİT: Peki, anlatınız...

ŞEFİKA HANIM: Raşit Bey bir mantinota(2) tutmuş, Beyoğlu'nda bir apartmana yerleştirmiş... Bizim damat bu karı için kaymak gibi bir mahluk diyor. Sözüme gücenme Nuriye'ciğim.

CEVAT: *(Yattığı yerden yarı beline kadar davranarak)* Anne, mantinota nedir? Çukulata mı? Babama, söyle, bu kaymaklıdan ben de isterim...

ŞEFİKA HANIM: *(Haykırır gibi.)* Bu oğlan uyumamış, meğerse uyku taklidi yapıyormuş... Aman Allah'ım, ne çok bilmiş şey!

NURİYE HANIM: *(Tekrar maşayı kaparak)* Uyumadın mı sen? Şimdi geliyorum yanına...

CEVAT: Anneciğim uyudumdu ama karnım aç da kaymağı duyunca uyandım...

ŞEFİKA HANIM: Zamane çocuğu... Susayım mı artık?

---

(1) Yürek çarpıntısıyla.
(2) Metres.

SELİM RAŞİT: Mademki yarayı bu kadar deştiniz, alt tarafına devam ediniz.

NACİYE RAŞİT: Ötesini anlatmazsanız biz meraktan ölürüz...

ŞEFİKA HANIM: *(Cevat'ı göstererek)* Ya bu çocuk?..

CEVAT: Şefika teyze, anlat anlat, ben uyudum...

NURİYE HANIM: Dinlesin, ehemmiyeti yok... Böyle kepaze bir sırrı ben bir dakika içimde tutamam... Bu gece bey gelir gelmez zaten kıyamet kopacaktır...

ŞEFİKA HANIM: Ah, bu fenalığa ben mi sebep olacağım?

NURİYE HANIM: Bize bu yaptığınız, fenalık değil, büyük bir iyiliktir. Allah razı olsun sizden... Aile bucağımız bir yandan tutuşmuş da haberimiz yok...

ŞEFİKA HANIM: Ne olursa olsun yangına körükle gitmek istemem.

SELİM RAŞİT: Yangına körükle gitmiyorsunuz. Su serpiyorsunuz. Böyle şeyi vaktinden pek sonra duymak da felaketin büsbütün büyümesine sebep olur.

NACİYE RAŞİT: İtirafı çok güç bir şey... Babam ahlakı pek düzgün bir adam diyemem, ama bu kadar ileri varacağını da tahmin edemezdik...

Sokak kapısı çalınır, hepsi dışarıya kulak kabartırlar.

SELİM RAŞİT: Kapı çalınıyor...

ŞEFİKA HANIM: Raşit Bey mi? Ben burada iken onun üzerime geldiğini hiç istemezdim...

NURİYE HANIM: Merak etme, gelen bey değil... Haydi Selim oğlum, koş kapıyı aç...

Selim dışarı çıkar.

Üçüncü Sahne

ÖNCEKİLER, SONRA KÜÇÜK AHRETLİK LÜTFİYE

ŞEFİKA HANIM: Bu vakit evin beyinden başka buraya kim gelir...

NURİYE HANIM: Görürüz. Şimdi anlaşılır...

NACİYE RAŞİT: Kim gelirse gelsin... Maceranın alt tarafını kesmeyiniz...

ŞEFİKA HANIM: Mademki bu kadar ısrar ediyorsunuz, damattan duyduklarımı hep anlatacağım... Bizim Salih Bey'le babanız, ikisi bir çanaktan içerler. Aralarından su sızmaz...

Oda kapısı açılır. Selim'le Lûtfiye içeriye girerler.

ŞEFİKA HANIM: A, bizim ahretlik... Kız, gece vakti sokağa çıkmaya korkmadın mı?

LÛTFİYE: Korktum ama ne yapayım, zorla gönderdiler...

ŞEFİKA HANIM: Ne var?

LÛTFİYE: Ne olacak küçük hanımın sancısı arttı. Kıvrım kıvrım kıvranıyor. Siz ona buradan ilaç getirecekmişsiniz. Bekliyorlar...

ŞEFİKA HANIM: A, sahi bakınız. Lafa daldık da kızın hastalığını unuttuk... *(Fenerini yakar, Konyak kadehini alır)* Kalınız sağlıcakla... Hikâyenin ötesini sonra tamamlarım. Nuriye, kardeşim, bu gece temkinli bulun, gürültü çıkarma... Her şeyi tamamıyla anla, dinle, sonra ne yapacaksan yap...

NURİYE HANIM: Yirmi iki yıl karılık kocalıktan, böyle boyumuzla birlik evlat yetiştirdikten sonra ne yapabilirim? Ayrılmak mümkün mü? *(Gözlerini siler.)*

ŞEFİKA HANIM: Ağlama kardeş... Bir zaman gelir, belki durulur.

NURİYE HANIM: Kırkından sonra yoldan çıkanın azgınlığı teneşire sürer... Tevekkeli değil, bu son zamanlarda çok azdı. Bize karşı adeta bir canavar kesildi. Bir düziye beni, çoluğunu çocuğunu haşlayıp duruyor, ne yapsak onun gözünde suç oluyordu.

ŞEFİKA HANIM: Ah, işte hep o karının aşkından...

NURİYE HANIM: Bundan sonra ben de bu adamın karşısında kollarımı bağlayıp durmayacağım...

SELİM RAŞİT: Babalık görevinden ayrılmış bu ihtiyar hovardaya karşı ben de uysal bir oğul olmayacağım, anlıyorum...

NACİYE RAŞİT: Ben de âlemin yüzüne bakmaya utanacağım...

ŞEFİKA HANIM: Çocuklarım, babanızdır. Et tırnaktan ayrılır mı?

LÛTFİYE: Haydi hanımcığım, bekliyorlar...

ŞEFİKA HANIM: Kız patlama, geliyorum işte. Evde Safiye'yi sancı tuttuysa, burada büyük dava görülüyor. *(Ötekilere dönerek)* Damadı sıkıştırayım. İşin iciğini ciciğini iyice öğreneceğim... Gelir, hepsini anlatırım size...

NACİYE RAŞİT: Eksik olma teyzeciğim...

ŞEFİKA HANIM: Dostluk böyle günde belli olur. *(Telaşla odadan çıkar)*

PERDE

2. TABLO

Yine aynı oda. Nuriye sedirin kenarına başını koymuş, Selim Raşit sedirin üzerine uzanmış, Naciye Raşit yere oturarak yüz üstü bir sandalyeye kapanmış, Cevat oynadığı köşede uyuya kalmışlardır. Odada her şey sessizliğe dalmıştır. Çıt yoktur.

ÖNCEKİLER, RAŞİT BEY

RAŞİT BEY: *(Oda kapısı açılır. Raşit Bey içeri girer. Sarhoştur, sendeleye sendeleye yürür. Ortada durur. Etrafına göz gezdirir. İlk önce sırıtır. Sonra suratını asar. İçkili ağzıyla yayık yayık söylenmeye başlar)* Vay köpoğlu köpekler. Hepsi birer yana Eshab-ı Kehf gibi sızmışlar... Be kepazeler. Rakıyı ben içtim. Size ne oluyor da sızıyorsunuz? Aile değil kaz kuluçkası... Ana bir yanda, yumurcaklar bir yanda... Bu vakit yatılır mı? Daha kümeste tavuklar uyumadı. *(Mangaldaki yemeklerin birer birer kapaklarını açar, bakar)* Sade suya kapuska, pırasa. Sabahçı Acemin çayı gibi denlenmiş demlenmiş soğumuş... Size bu bile çok... Samanla köftünle[1] beslenmeye layık yarı hayvan yaratıklarsınız. *(Sofranın üzerine göz gezdirir, orada bulduğu tütün tabakasını eline alır)* Bu ne? Kocaman bir tütün tabakası... Bu kutuyu benim gözüm ısırıyor... Bunu bir görmüşlüğüm var, ama nerede? *(Elindekine çarpık bir dikkatle bakarak)* Ha, dur bakayım... Vay anasını, kafama doğdu, şimdi yakaladım. Bizim Salih'in kaynanası Şefika'nın tabakası... Kocasından yediği en önemli miras... Ben, bu dedici koducu kaltağın evime ayak atmasını men etmiştim. Demek ki bizim karı -ilahi, seni karılar götürsün- benim emirlerime sinek vızıltısı kadar önem vermiyor... Bu acuze çaçaronu eve çağırıyor. Belki de onunla dertleşiyor.. Bu evin

(1) Sığırlara yedirilen susam ya da keten küspesi.

erkeği olduğumu bu itaatsizlere şimdi ispat ederim... *(Karısının kıçına bir tekme, oğlunun suratına bir tokat, kızının omuzuna bir yumruk indirir. Cevat'ın şiddetle kulağını çeker... Odanın içinde bir acı vaveyladır kopar... Hepsi yerlerinden dapduru ayağa fırlarlar... Bu şamatanın arasında sarhoşun sesi yükselir.)* Velinimetiniz, beyefendi kocanızın, beyefendi babanızın geleceği saatte, vücutlarınızı devirip de böyle horuldar mısınız? Hayvanlar, burası has ahır mı?

NURİYE HANIM: *(Haykırır)* Evet, burası has ahırdır hayvanların babası... Bu ev belki has ahırdan daha ahırdır. Şebek, ayı besleyen çingene bile senden daha terbiyeli ve naziktir. Hayvanlarını böyle tekmeyle uyardırmaz...

RAŞİT BEY: *(Kabına sığmaz bir köpürme ile)* Vay bre melun karı, yüzüme karşı beni çingeneye benzetmeye cesaret ediyorsun ha?

NURİYE HANIM: Seni çingeneye benzetmiyorum. Çingeneye yazıktır, haysiyetini bozmuş olurum. Ondan daha yüz derece aşağısın diyorum sana...

RAŞİT BEY: Seni avuçlarımın içinde boğayım da kocanı tahkir eden o gür sesin kısılsın. *(Sendeleyerek karısının üzerine atılır. Ama hemen derhal Selim bir kolundan, Naciye öbüründen yakalayarak sarhoşu zaptederler.)*

RAŞİT BEY: *(Tepinerek)* Bırakınız beni, şu karının nefesini keseyim...

SELİM ve NACİYE: *(İkisi birden)* Hayır baba, biz sağken ve buradayken annemizin kılına dokundurtmayız...

RAŞİT BEY: *(Çocuklarının elinden kurtulmak için omuz silkmeye uğraşarak, sarhoşa yakışır bir dille)* Demek ki bu karıyı gömmek için ilkin sizi gebertmeliyim, öyle mi?

NURİYE HANIM: *(Ellerini iki kalçasının üzerine kor. Bir kahkaha salıverir)* İlkin ayakta duracak kadar kendine gel de, sonra adam gebert...

RAŞİT BEY: *(Ayakta dik durmaya uğraşarak hep aynı sarhoş söyleyişiyle)* Ulan, ben yangın kulesi gibi dimdik... Evet, nasıl derler ona? Dimdik, dikey duruyorum. Senin beyinsiz kafan dönüyor da her şeyi sallanır görüyorsun...

NURİYE HANIM: Benim kafama haydi bu iftirayı at... Ya bu çocukların görüşlerine ne diyeceksin?

CEVAT: *(Bulunduğu köşeden haykırır)* Baba, ben de görüyorum, sallanıyorsun...

RAŞİT BEY: Sus yumurcak! Babanı tahkir için ananla birlik mi oluyorsun?.. Eyfel kulesi de sallanır, ama yıkılmaz.

NURİYE HANIM: Eyfel kulesi içkiden değil boradan sallanır...

RAŞİT BEY: Rakı da insanın içinde bora yapar...

NURİYE HANIM: Bazen de sarhoşun beynine yıldırım indirir...

RAŞİT BEY: Benim aklım paratöner gibidir. Yıldırımı def eder...

CEVAT: Baba, çok sarhoş olmasan kulağımı o kadar hızlı çeker miydin? Kanadı vallahi. Çok acıyor.

RAŞİT BEY: Acısın da babanla eğlenmeyi öğren...

CEVAT: *(Ağlar gibi)* Ben senden bu can acıtmayı değil, başka şey bekliyordum...

RAŞİT BEY: Ne bekliyordun ulan?

CEVAT: *(Bu sefer biraz gülümseyerek)* Kaymaklı mantinota...

RAŞİT BEY: *(Soruşturucu bir sesle aynı sözü tekrarlar)* Kaymaklı mantinota... Kaymaklı mantinota... Bu, ne demek ulan?

CEVAT: Yeni çıkma bir çukulata galiba... Bu gece getireceksin diye bekliyordum...

RAŞİT BEY: Nereden duydun bu tuhaf fabrika adını?

NACİYE: *(Bağırır)* Hı Cevat, biberi unuttun mu?

NURİYE HANIM: Bırakınız söylesin... Hayırsız baba, yaptığı ahlaksızlığı, çocuğunun masum ağzından duysun da utansın.

RAŞİT BEY: *(Öfkeli bir sarhoş jestiyle)* Evimde birtakım gizli kepazelikler oluyor da haberim yok... Yumurcak söyle, nereden duydun bunu? Şimdi oraya gelirsem öbür kulağını da koparırım...

CEVAT: *(İki kulağını da avuçları altında saklayarak)* Gelme baba, söyleyeceğim...

RAŞİT BEY: *(Tehdit eder bir tavırla)* Söyle... Yoksa... Ha...

CEVAT: Şefika teyzem söyledi...

RAŞİT BEY: Benim şiddetli yasaklarıma karşı bu fitne kumkuması karı, bu eve giriyor, türlü fesat karıştırıyor, ha? Ne dedi?

CEVAT: Raşit Bey, kaymak gibi bir mantinota almış, dedi...

RAŞİT BEY: Mantinota ne demek ulan?

CEVAT: Ben tatmadım ki lezzetini bileyim baba?

NURİYE HANIM: Utanmaz... Beyefendi bir fahişenin sevdasına tutuluyor. Beyoğlu'nda bir apartmana yerleştiriyor... Çoluğuna çocuğuna sade suya pırasa yediriyor... Altı aylığını birden kırdırıyor, o karıya meze yapıyor. Sonra bu cinayetinin anlamını dokuz yaşındaki oğlundan soruyor...

RAŞİT BEY: Vay dedikoducu kaltak... Böyle şeyin hiç aslı astarı yok be...

NURİYE HANIM: Hakikat kendini gösterip duruyor. İnkâr fayda vermez...

RAŞİT BEY: *(Biraz yumuşayarak)* Karıcığım, inanma, hep iftira...

NURİYE HANIM: İftira mı? Değil mi? Bunun ispatı çok kolay. Ama böyle ağır bir aile meselesini se-

nin gibi bir sarhoşla karşı karşıya halle kalkışmanın yersiz olacağını biliyorum. Aklın başına geldiği vakit görüşürüz...

RAŞİT BEY: Böyle bir dedikoduyu aramızda beş dakika bile eskitmeye gelmez... Hemen konuşalım...

NURİYE HANIM: Ayıl da öyle görüşelim...

RAŞİT BEY: *(Dik durmaya uğraşarak)* Bu iftirayı duyunca ayıldım. Şimdi ayığım... Hem ömrümde bu saatki kadar ayık olduğumu hiç bilmiyorum... *(Sallanır)*

NURİYE HANIM: *(Büyük bir alayla)* Çocuklar, hep birden babanızın bu ayıklığına maşallah diyelim de, nazar değmesin...

RAŞİT BEY: *(Sallana sallana)* Kendime kendimin nazarı değmesin, maşallah bana! Kırk bir buçuk maşallah Raşit'e...

NURİYE HANIM: Tu, tu, tu, ayık sarhoşa...

RAŞİT BEY: Tu, tu, tu ne demek? Suratıma mı tükürüyorsun be karı?

NURİYE HANIM: Tükrüğüme yazık değil mi be herif...

CEVAT: Anne, sen tükrüğüne acıyorsun, ben tüküreyim...

RAŞİT BEY: *(Cevat'ın üzerine yürüyerek)* Ağzını yırtarım şu piçin... *(Nuriye Hanım, Selim, Naciye kollarına sarılarak sarhoşun bu hareketine engel olurlar)*

RAŞİT BEY: *(Haykırır)* Çocuğuna verdiğin terbiyeyi görüyor musun mahalle karısı?

NURİYE HANIM: Cevat yalnız benim çocuğum değil ya, ben anasıysam, sen de babasısın... İkimizin terbiyesi arasında büyüyor...

RAŞİT BEY: Ay, bayılırım. Kendini terbiyeli farz edip de yumurtladığı laflara bakınız...

NURİYE HANIM: Masum çocuğunun yüzüne karşı piç diyen babanın terbiyesine de ben bayılırım...

RAŞİT BEY: Babalarına alçakça hakaret ediyorlar... Terbiyelerini vermeye kalkışınca kollarımdan tutuyorlar... Haydutlar...

NURİYE HANIM: Buna teşekkür et... Bin defa teşekkür et...

RAŞİT BEY: Bu hakaretlerin hangisine teşekkür edilir be edepsiz?

NURİYE HANIM: Teşekkür et diyorum sana, bundan daha beteri vardır.

RAŞİT BEY: Bundan beteri olur mu?

NURİYE HANIM: Olur... Hepimiz bir araya gelip de seni bir âlâ pataklasak? Bir daha eve böyle kör kütük gelmeye tövbe edersin.

RAŞİT BEY: *(Boynunu bir yana çarpıtır. Gözlerini küçülte küçülte başını kaşıyarak)* Sahi be... Aile düzeni, aile geçimi bozuldu diyorlardı ama böyle sopa ile terbiye hakkının babadan evlada geçtiğini bilmiyordum...

SELİM: Yirminci asır rejiminden haberin yok mu baba?

RAŞİT BEY: Hayır... Lütfederseniz öğreneceğim...

SELİM: Okullardan kalkan falaka, değnek, şimdi evlerin duvarlarına asıldı. Bu terbiye aletini artık küçükler büyüklere karşı kullanacaklar. Eski alışkanlıklara bağlı kalmış kafaları böylece yenilemek zorundayız.

RAŞİT BEY: Benden önce ananızı bu terakki[1] falakasına yatırınız. Bu kadar medenileştiğimizden henüz haberim yok. Bu karşı nazariyenizin uy-

---

(1) Gelişme.

gulanışını öğrenmeye hevesli olmadığımı da söylemeye gerek görmüyorum... Mademki keyfiyet böyledir, sulh olalım... Şartlarınız nedir?

NURİYE HANIM: Bir daha eve böyle geç vakit, sarhoş gelirsen bu geceki kırk bir buçuk maşallah yerine, kırk bir sopa...

RAŞİT BEY: *(Kendi arkasını kaşıyarak)* Bu sırtım senin insafına kalırsa, vay olur halime karı... *(Sedire oturur, küçük gülümsemeler, kaş, göz işaretleriyle başını sallayarak, düşünür gibi yaptıktan sonra)* Bu ciddi tehdidiniz karşısında gittikçe ayılıyorum. *(Karısına)* Hanımefendi, zevcelik hukukunuzla ilgili şartlarınızı ilk siz söyleyiniz, rica ederim...

NURİYE HANIM: *(Biraz şaşkınlıkla)* Ne çabuk terbiyeni takındın böyle? Yoksa alay mı?

RAŞİT BEY: Estağfurullah... Haddim mi? Vaat buyurduğunuz kırk bir sopayı yemeden acısı yüreğime çöktü. Sizi koca dövmek, baba dövmek gibi ağır bir günaha sokmadan, memnun etmeye karar verdim. Hanım, söyleyiniz şartlarınızı...

NURİYE HANIM: Erkeklerin ahlakı kadınlarınkinden daha çok bozulmaya elverişlidir... Ellerinde hiç para bırakmamalıdır ki fena niyetlerini yapmaya fırsat bulamasınlar...

RAŞİT BEY: *(Büyük bir şaşkınlıkla)* Allah için doğru...

NURİYE HANIM: Böyle olunca terbiye hakkı, tamamıyla kadına kalır...

RAŞİT BEY: Pek doğru...

NURİYE HANIM: Bu evin idare müdürü, kasadarı, vekilharcı ben olacağım...

RAŞİT BEY: Kabul...

NURİYE HANIM: Aylığın çıkar çıkmaz ve başka yerlerden eline geçecek paraların hepsini getirip ba-

na teslim edeceksin. Ben sana okul çocuğu gibi gündelik vereceğim... O zaman ne meyhaneye gidebilirsin, ne başka bir yere!.. Vazifenden ayrılır ayrılmaz, önüne bakarak, ton ton evine gelirsin... Sofraya ne korsak yer, Allah'a şükredersin.

RAŞİT BEY: *(Tuhaf bir homurtu ile)* Kabul.

NURİYE HANIM — Gerek evde, gerek lokanta ve birahanelerde sarhoşluk arkadaşlarına ziyafet çekmek, her nerede ve her ne mazeretle olursa olsun ağzına bir damla içki akıtmak kesinlikle yasak...

RAŞİT BEY: Kabul...

NURİYE HANIM: Ben yemeğe veya çaya kadın misafirlerimi davet edebilirim.

RAŞİT BEY: Bu hakkınız hiç itiraz götürmez...

NURİYE HANIM: Öyle üç dört ayda bir yeni kostüm yaptırtmak, her sabah sinek kaydı tıraş, yaşına yaraşmayan tuvalet ve gıcır gıcır rugan iskarpinlerle sevda macerası aramaya çıkmak gibi hafifliklere büsbütün veda edeceksin... Ama ben, aile itibarını korumak için eş dost arasına çıkarken elbise yenileyebilirim... Gezip tozmak için de kimseden izin almak zorunda değilim... Çünkü kendi ahlakıma güvenirim...

RAŞİT BEY: *(Sabırsızlıkla)* Yeter, anlaşıldı, kabul... *(Selim'e dönerek)* Büyük oğlum, şimdi sizi dinleyeceğim, lütfen şartlarınızı bildiriniz...

SELİM: Annem idareyi eline alınca ev masraflarından önce benim ihtiyaçlarımı karşılamak zorunda bulunacaktır.

RAŞİT BEY: Âlâ...

SELİM: Aile gelirimize göre spor masraflarım ağırdır, ama zamana uymaktan başka çare var mı?

RAŞİT BEY: *(Alayını kapatamayacak bir jestle)* Hakkınız var...

SELİM: Tamamıyla özgür bir gencim. Aile görevlerinden hiçbiriyle bağlı tutulamam. Gece ve gündüz eve gelip gitmek için belirli saatlerim yoktur. Ben eve değil, ev irademe tabi bulunmalıdır...

RAŞİT BEY: Aliyüala...[1]

SELİM: Evleneceğim kızı ben seçeceğim, zamanını ben tayin edeceğim, ailem nikâh konusunda çıkabilecek güçlükleri yenmek için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyecektir...

RAŞİT BEY: Her yönden tam bir özgürlüğe sahip olduktan ve aile gelirini topyekûn lehinize çevirdikten sonra isteyecek artık bir şey kalmaz. Yeter... Kabul... *(Naciye'ye dönerek)* Hanım kızım, şartlarınızı, isteklerinizi söylemek sırası size geldi. Buyurunuz, dinliyorum.

NACİYE: Baba, içkilisiniz de eğlenir gibi söylüyorsunuz. Ciddiyetinizden kuşkulanmaya başladım...

RAŞİT BEY: İçkiliydim... Ama tehditleriniz karşısında ayıldım. Gittikçe daha da ayılıyorum. Ne kadar tahammülle konuştuğumu görüyorsun. Anneni, ağabeyini dinledim... Sen de söyle... Hepinizin duygularını anlamış olayım...

NACİYE: Söyleyeyim, ama şu dinlediklerime göre hepimizin isteklerini yerine getirmeye bu aile bütçesi yeterli midir?

RAŞİT BEY: Bunu ilk sen düşündün kızım... Ama ağabeyin, beni sarhoş yakalayıp da falakaya yatırdıkça, annen ayısını terbiye eden çingene gibi bana sopa salladıkça, ne yapıp yapabilirsem isteklerini yerine getirme durumunda kalıyorum. Seni de dinleyeyim de, bu önemli olduğu kadar garip aile davasından eksik bir şey kalmasın...

NACİYE: Peki baba, ben de modern bir kız olmak isterim... Dans bilmeyen kızlar *(Biraz utanarak)* koca bulamıyorlar.

---

(1) Pek çok iyi.

RAŞİT BEY: Bu önemli itirafına bakılırsa sen, modern kız olmuş gitmişsin.

NACİYE: Bir dans salonuna devam için hoca ücreti, yaptırılacak birkaç takım elbise ve yol masrafları...

RAŞİT BEY: Âlâ, âlâ...

NACİYE: Tanışacağım gençleri arada bir çaya çağırmak zorunluluğu...

RAŞİT BEY: Diyecek yok... Ama bana tövbe ettirteceğiniz rakıdan artacak paranın bu masraflardan hangi birine yetişeceğini bilmiyorum. Bunun düşüncesi bana ait değil. Ben ceplerimi son meteliğine kadar aile kasasına boşaltırım... Siz artık annenizle uzlaşırsınız...

NURİYE HANIM: Biz aramızda uzlaşırız. Sen bir kere varını yoğunu önümüze dök. Maksadım idareye alıştırarak, çocuklardan önce seni adam etmektir.

RAŞİT BEY: *(Alaycı)* Eksik olma karıcığım, bu iyilikseverliğine teşekküre gücüm yetmiyor... Sizinle anlaştık. Şimdi de şu küçükbeyle konuşmama müsaade ediniz. Yavrum Cevat, şartlarını sen de söyle bakalım...

CEVAT: İstediğim zaman okula giderim, istemediğim zaman gitmem... Kimse beni zorlayamaz.

RAŞİT BEY: En küçüğü kan kırmızı... Peki, sonra?

CEVAT: Gündeliğimi beş kuruştan yirmi beşe çıkarmalısınız... Yemeği köşebaşındaki kebapçıdan yemeliyim... Sonra tatlıcı dükkânına gitmeliyim... Ceplerimden yemiş, çukulata eksik olmamalı... Bana büyük bir futbol topu almalı... Cincimeydanı'ndaki çocuklara karışarak her gün maç yapmalıyım... Ayakkabılarını eskitiyorsun, üstünü başını yırtıyorsun, kirletiyorsun diye bana kimse karışmamalı...

RAŞİT BEY: Diyecek yok... Bizim oğlan bu egoistlik dersini nereden aldı? Sırf tabiat mektebinden... İnsanlığın daha çekirdekten yekpare bir bencillik makinesi olduğunu göstermek için bundan âlâ bir ispat olamaz... Komünistlerin doğurmaya uğraştıkları yeni nazariyeler[1] neden ibaret olursa olsun, insanları fırsat buldukça birbirini sömürme huyundan vazgeçiremezler... Hep bir taraf efendi, bir taraf uşak, hep bir taraf tok, bir taraf aç kalacaktır. Tabiatın karıncadan file kadar uyguladığı bu değişmez, bu ölmez kanunu bozabilmek kimin ne haddine düşmüş? Bir ahmak alayı karşısında bu kaidenin zıddına çene çalanlar gülünç adamlardır. *(Küçük bir sessizlikten sonra)* Karıcığım, çocuklarım, bu felsefenin alt tarafına devam edebilmek için son bir müsaadenizi rica edeceğim. *(Pantolonunun derin cebinden büyücek bir şişe çıkarır. Sofranın üzerine koyar)*

NURİYE HANIM: *(Ayağa kalkar. Gözlerini şişenin üzerine açarak)* Bu ne, beyefendi?

RAŞİT BEY: *(Pek tabii bir jestle)* Rakı...

NURİYE HANIM: Şimdi söylediğin perhizin üzerinden beş dakika geçmeden bu lahana turşusu ne oluyor?

RAŞİT BEY — Kendisiyle ünsiyetimi[2] keseceğim bu son dakikada bu eski dostumla veda etmek isterim.

NURİYE HANIM: İçeceksin demek?

RAŞİT BEY: Elbette...

NURİYE HANIM: Biz müsaade etmezsek?

RAŞİT BEY: Büyük insafsızlık olur... Henüz kesin tövbeden önce içkiyle bu son yaranlığıma müsaade

(1) Görüşler.
(2) Tanışıklığımı.

ediniz. Bütün medeni dünyanın, önünde boyun eğdiği bu muhterem şişeyi pencereden dışarı atamam. Ondan dargın ayrılmayacağım, onun ilhamlar veren ateşini şişe kenarından öpe öpe, yudum yudum, ruhuma akıtacağım...

SELİM: Baba, şişeyi bitirecek misin?

RAŞİT BEY: Son damlasına kadar...

NURİYE HANIM: *(Telaşla)* Sonra ne olursun?

RAŞİT BEY: Körkütük sarhoş...

NURİYE HANIM: Biraz ayılmaya başladığın sırada yine delirmek mi istiyorsun?

RAŞİT BEY: Bu sefer akıllanmak niyetine içiyorum... İçtikçe kuzu gibi olacağım... Korkmayınız, içer içer, sızarım. Sabahleyin ayılınca nasıh nusuf tövbesi,[1] bir daha ağzıma rakı koymayacağım...

NURİYE HANIM: *(Rakı şişesini kapmaya atılarak)* Sarhoşun sözüne güvenilmez. Olmaz, içirmeyiz...

RAŞİT BEY: *(Karısından önce şişeyi kavrayarak)* Şartlarınızı yalnız bu son şartıma uyarsanız kabul edebilirim... *(Şişeyi ağzına götürerek lakır lakır çektikten sonra)* Oh... Oh... *(Etrafına bakınır)* Yine gözlerime fer, yüreğime cesaret, aklıma metanet gelmeye başladı.

NURİYE HANIM: Alınız bakalım, yine başladı...

RAŞİT BEY: Acele etmeyiniz, daha başlamadım.

NURİYE HANIM: Gittikçe azıtacaksın, demek?

RAŞİT BEY: Azıtmayacağım... Size bir terbiye, insanlık diskuru vereceğim... Hele durunuz, akıl hazineme biraz daha kömür atayım... *(Şişeyi bir daha ağzına diker)* Gözlerimin önünde her şey aydınlanıyor, bütün sırlar ortaya dökülüyor.

---

(2) "Çok büyük tövbe" anlamına bir deyim.

NURİYE HANIM: Yine saçma defterini yaprak yaprak açıyor...

SELİM: Baba biz diskur istemeyiz... Sarhoş sözü dinlemeyiz.

RAŞİT BEY: İstemeyiz... Dinlemeyiz... Bir oğulun babaya karşı kullanacağı ağız mıdır bu?

SELİM: Bu kafa ile bize karşı itiraz hakkın yoktur baba...

RAŞİT BEY: Kim kime itaat edecek?

SELİM: Sen bize...

RAŞİT BEY: *(Acı acı gülerek)* Alçaklar, şimdi topunuzun canına okuyayım da görünüz...

NURİYE HANIM: Gittikçe çıldırıyor. Şişeyi elinden alalım...

Sarhoşun üzerine hücum ederler. Ama Raşit Bey onların arasından silkinerek pantolonunun arka cebinden kocaman bir revolver[1] çıkarır.

RAŞİT BEY: *(Namluyu karşısındakilere çevirerek haykırır)* Arş, geri... Basınız. *(Hepsi korku ile geri çekilirler.)*

RAŞİT BEY: Karşıma diziliniz... Komutamın dışında ileriye bir adım atan beynine kurşunu yer...

Sofrayı araya alarak hepsi, Cevat da beraber sarhoşun karşısında dizi olurlar.

RAŞİT BEY: Sizin gibi aile haydutlarına ancak bu durumda verilen diskur etkili olabilir... *(Namluyu onlara doğru tutar)*

(1) Tabanca.

NURİYE HANIM: *(Titrek, helecanlı bir sesle)* Tabancayı yüzümüze karşı doğrultma. Elin titrer de belki patlayıverir...

RAŞİT BEY: O patlayacağı zamanı bilir. Karşımda işte böyle terbiyeli maymun gibi titreşiniz de, babalık nüfuzumun üzerinizdeki etkisini görerek göğsüm kabarsın... Hele biraz daha motora kömür atalım... *(Şişeyi diker)*

SELİM: *(Heyecanlı)* Anne, bittik...

RAŞİT BEY: Daha bitmediniz... Ama, yerinden kımıldayanın alnının ortasına kurşunu yiyeceğini hep aklınızda tutunuz...

NACİYE: Sarhoş kafası bu, dediğini yapar mı?

SELİM: Yapar...

NACİYE: *(Anasının kulağına)* Cebren üzerine varmak tehlikeli olacak. Silahı iyilikle elinden almaya çalışalım...

NURİYE HANIM: Beyefendi, bir kusurumuz olduysa siz âlicenap olunuz, bizi affediniz...

RAŞİT BEY: *(Bir kahkahadan sonra)* Hele hele, bizim karıya bakınız. Dilini ne çabuk değiştirdi. Koca, baba hakkı tanımayanların şu demir parçası karşısında boyun eğmeleri görülmeye değer bir ibret levhası... Ama inanmam... Asıl karım, asıl çocuklarım deminki yaratıklardı... Bunlar yalancı, bunlar düzenbaz alayı... Ötekiler samimi idi... *(Titreşenlere karşı silahını sallayarak)* Vereceğim diskuru dinleyecek misiniz?

SELİM: Baba nasihatı reddedilir mi hiç?

RAŞİT BEY: Ulan edepsiz, reddedeli daha beş dakika olmadı... Ama sizin kalleşliğinize karşı ben samimi olacağım... Ben aileme iyi bir baba olmadığımı biliyorum. *(Alaycı bir gülümsemeyle)* O aile ki büyüğü, küçüğü eline geçirdiği küçük bir fırsatta ruhunun çirkinliğini bütün çıplaklığıyla

önüme döktü... Bu bencillere karşı ben de hayırsız bir baba olmamdan çok memnunum. Sizin babalık anlayışınıza göre ben, ailenin bütün yükü sırtına yığılan bir eşşeğim. Kafama yuları takıp istediğiniz yana çekecektiniz beni. Bütün kazancımdan siz yararlanacak, hepiniz ayrı ayrı keyfinizi, zevkinizi, isteklerinizi yerine getirecek, kendi alın terimden bana ayıracağınız pay, ancak bir torba samanla bir kova su olacaktı. Değil mi? Tamamıyla benim alın terimle beslendiğiniz halde, böyle ya, ben size muhtaç kalsaydım, sofranızda bana ayıracağınız yer ne olacaktı? Her evlat ana babasına karşı bu duygudaysa, baba olmak hevesine kapılanların budalalıklarına gülelim mi ağlayalım mı? Demek ki babaya karşı saygı ya menfaat ya korku duygusundan geliyor. Bu iki tılsım kuvvetini ortadan kaldırınca egoistliğin azı dişleri hemen sırıtıveriyor. Karının, beni aç ve çıplak bırakmasına karşılık, giyecek, kuşanacak, kendi gibi çaçaronlara ziyafetler çekecek. Oğlum evin bütçesinden ceplerini dolduracak. Ama aile görevlerinden hiçbirine bağlı tutulmayacak. Kızım modern tuvaletle dans salonunda kendine bir koca arayacak, küçük oğlum okula gitmeyecek, kebap, baklava, börek yiyerek, Cincimeydanı'nda futbol oynayacak...

CEVAT: Baba, ben daha ne kebap yedim, ne baklava...

RAŞİT BEY: Biraz sabrediniz, topunuza yedirilecek şeyi bilirim ben.

CEVAT : Baba dayak mı?

RAŞİT BEY: Sizin yiyeceğiniz işte mangal üzerinde dizili duruyor. Gece vakti onları yemek, dayaktan daha ağırdır.

NURİYE HANIM: Sen fahişelerle ye, iç, zevkinde sefanda gez, biz evcek bu sade suya bayat yemeklerle kansızlık hastalığına uğrayalım.

RAŞİT BEY: Sizin bana yapacağınızı benim size yapmamı tabii görünüz. Her ailenin iç yüzünde bu

örtülü egoistlik hüküm sürüyorsa fırsatı elde ederek dümeni kullanan çalar düdüğü. Bu küçücük örnekten koca cemiyetin halini artık anlayıveriniz. Siz bana şartlarınızı söylediniz. Ben de size babalık iradelerimi bildireyim. Maaşımın altı aylığını kırdırdım. İnci dişli bir metrese yediriyorum. O Şefika karıya söyleyiniz, damadı Salih de dalyan gibi bir Rum dilberiyle yaşıyor. Hüdaverdi apartmanında benim dairem 17 ve onunki 21 numara... İşte yine sevgilimin yanına dönüyorum. Buraya artık ayak basacak değilim... Kıpırdamayınız... *(Silahını ailesine çevrili tutarak geri geri, oda kapısına doğru yürür.)* Geceniz hayır olsun hanımlar, beyler... *(Kapıdan çıkar)*

NURİYE HANIM: Haydut baba... Unutmayınız. Hüdaverdi apartmanında 17 numara... Sarhoşlukla ağzından kaçırdı.

PERDE

İKİNCİ PERDE

1. TABLO

Şefika Hanım'ın evinde alelade bir oda.

Birinci Sahne

ŞEFİKA HANIM, SAFİYE HANIM, AHRETLİK LÛTFİYE

Üçü birden geniş bir tepsinin içinde sebze ayıklarlar.

ŞEFİKA HANIM: *(Lûtfiye'ye)* Kız öyle mızmız oynama... Elini çabuk tut... Şimdi uyanırsa hemen yemek ister...

SAFİYE HANIM: Geç kaldık. Ne zaman pişecek bunlar? Beyin bugünlerde huysuzluğu var. Tutturacak şey arıyor...

ŞEFİKA HANIM: *(Biraz hiddetli)* On elimiz yok ya... Yetişebildiğimiz kadar yapmaya uğraşıyoruz. Şimdi o, ağız eğri göz şaşı uyanıp da sarhoş kafasını derleyip toplayıncaya kadar hepsi pişer, olup biter...

SAFİYE HANIM: *(Alıngan)* Anne, aman sen de, kaşla göz arasında hemen kaynanalığını meydana vurmadan duramazsın...

ŞEFİKA HANIM: Onun sana gösterdiği kayıtsızlıklara karşı ben çok nazik bir kaynanayım... Bunu iyi bil Safiye... Geçimsizliklerinin dokuzunu yutuyorum. Ancak onda birini meydana vuruyorum... Benim gibi hazımlı kaynanayı bulsun da öpüp baş tacı yapsın... Bugünlerde çok şeylere aldırmayıveriyor... Ne yapıp yaparak, önüne bir iki sahan yemek çıkarıyoruz...

SAFİYE HANIM: Ne yapsın? Evi aldığı para ölçüsünde idareye uğraşıyor.

ŞEFİKA HANIM: Aldığı para az değildir. Yoluyla kullanılsa bizi gül gibi idare ettikten sonra artar bile...

SAFİYE HANIM: Aldığı para kâfi gelse resmi vazifesinden başka bazı geceleri Bayramzadeler'in ticarethanelerinde çalışmak zorunda kalır mıydı?..

ŞEFİKA HANIM: Sözün doğrusunu ister misin kızım?

SAFİYE HANIM: Söyle...

ŞEFİKA HANIM: Bu iş de bana şüpheli görünüyor...

SAFİYE HANIM: Ne gibi?

ŞEFİKA HANIM: Bazı geceleri evinden dışarıda geçirmek için bu Bayramzadeler ticarethanesini uydurulmuş bir masal buluyorum...

SAFİYE HANIM: Anne, çok ileri varıyorsun?

ŞEFİKA HANIM: Sen zaten kocana toz kondurmazsın. Elbette bir gün foyası meydana vurur. Saçın ak mı, kara mı, önüne düşünce belli olur.

Kapı çalınır, kulak kabartırlar.

ŞEFİKA HANIM — Sabahleyin bu da kim?

SAFİYE HANIM — Misafir mi?

ŞEFİKA HANIM — Ne saygısızlık... Bu vakit gelinir mi? Herkesin işi gücü var...

SAFİYE HANIM — Lûtfiye koş cumbadan bak... Kimdir? Bize çabucak haber getir...

Lûtfiye çıkar, yarım dakika sonra dönerek.

LÛTFİYE: Yabancı değil...

ŞEFİKA HANIM: Kim?

LÛTFİYE: Komşu Nuriye Hanım...

SAFİYE HANIM: Aç kapıyı, gelsin...

Lûtfiye çıkar.

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, NURİYE HANIM

NURİYE HANIM: *(Haykırırcasına)* A dostlar, başımıza geleni duymadınız mı?

ŞEFİKA HANIM: Yooo, ne oldu?

NURİYE HANIM: *(Telaşla)* Az kalsın bu sabah evcek bizim cenazelerimizi kaldırmak için mahalleli kapımıza üşüşecekti.

SAFİYE HANIM: Ne diyorsunuz Nuriye Hanım?

NURİYE HANIM: Olanı söylüyorum.

ŞEFİKA HANIM: Geçmiş olsun... Ne kaza geçirdinizse anlat.

NURİYE HANIM: Gece yarısı kocam eve küskütük sarhoş geldi.

SAFİYE HANIM: Ey, sonra?

NURİYE HANIM: Sonrası birtakım münasebetsiz dedikoduya başladı. Biz yavaş yavaş ayılıyor sandık. Cebinden koca bir şişe rakı çıkardı. İçti, içti, deliye döndü. Çoluğuna çocuğuna, hepimize birer kabahat bularak çekti revolveri, bizi öldürmeye kalktı. Ölüm korkusuyla karşısında titreştik durduk...

ŞEFİKA HANIM: Ah bu adamlar. Yaşlandıkça akıllanacaklarına büsbütün çileden çıkıyorlar. İşte bir

tanesi de bizim başımızda... Yukarıda sergin yatıyor...

SAFİYE HANIM: *(Hiddetlice)* Anne, her vesile ile kocamı dedikoduya karıştırmaktan çekinmezsin...

ŞEFİKA HANIM: Nesini çekineceğim? Raşit Bey ne malsa bizimki de o kumaş...

SAFİYE HANIM: İftira atma. Salih bize ne zaman silah çekti?

ŞEFİKA HANIM: O da sarhoşun biri değil mi? O da çölde susamış deve gibi içmiyor mu? Bugün silah çekmediyse yarın çeker. Görürsün...

NURİYE HANIM: Safiye'ciğim, kocana o kadar sahip çıkma. Sonra mahcup olursun.

SAFİYE HANIM: Neye mahcup olacakmışım? Kocamın ne kusuru var? İçmesi büyük bir cinayet mi? Şimdiki zamanda içmedik erkek var mı?

ŞEFİKA HANIM: Çıldırtma beni Safiye... Raşit'le Salih ikisi bir kaba becerirler... İçtikleri su ayrı gitmez. Huyları birbirine benzemeseydi bu kadar sıkı fıkı kaynaşabilirler miydi.

NURİYE HANIM: Safiye kardeş, acele etme. Annen haklı söylüyor... Ben olanı biteni anlatayım da sen artık pirincin taşını ayıkla. İster inan, ister inanma...

SAFİYE HANIM: Nuriye Hanım, sen kendi kocanı istediğin kadar kötüleyebilirsin... Ama benimkine dil uzatmana dayanamam.

NURİYE HANIM: *(Ayağa kalkar. Tavana doğru yumruk sıkarak)* Zavallı gafil kadın... İkisinin de metresleri var... Senin kocanın da, benimkinin de...

SAFİYE HANIM: *(Ayağa fırlar, yumruğa karşı yumruk sallayarak)* Yalan, dolan, iftira...

NURİYE HANIM: İftira diye aslı olmayan düzme fenalıklara derler...

SAFİYE HANIM: Bu seninkisi düzme değil mi Nuriye Hanım?

NURİYE HANIM: *(Hararetle)* Hayır... Hâşâ efendim... Kocanın koynunda beslediği kumrunun yuvasını, sana numarasıyla haber vereceğim. Benim nikâhsız ortağım Hüdaverdi apartmanının 17 numarasında oturuyor... Senin masum kocanın maşukası[1] da aynı apartmanın 21'inde...

Safiye biraz şaşırır, susar.

ŞEFİKA HANIM: Hah, şimdi şafak attı... Bayramzade ticarethanesindeki gece çalışmalarının çeşidi meydana vurdu... İki evi birden doyuruyor. Gayretli erkek doğrusu...

SAFİYE HANIM: *(Nuriye Hanım'a)* İnanmam... Yer gök tanık olsa inanmam.. Kim söyledi bu kuyruklu yalanı?

NURİYE HANIM: Kuyruğunu bir yana bırak... Kocam söyledi. Kaç defa tekrarlayayım?

SAFİYE HANIM: Sarhoş lakırdısı...

NURİYE HANIM: Bu hakikati ayık iken de tekrarlatmak mümkündür...

ŞEFİKA HANIM: Ne didinip duruyorsun kızım? Halep orada ise arşın burada... Sana kocanın hıyanetini yerinlen, yurdunlan, numarasıylan haber veriyorlar... Gidersin aynı kapıya, zili çalarsın... Karşına çıkacak nazeninlen kozunuzu pay edersiniz...

SAFİYE HANIM: Anne beni çıldırtmaya uğraşıyorsunuz, ama benim kocama olan inanım her sözünüzden daha kuvvetli olduğu için aklımı koruyabiliyorum. Salih bana yemin etti, üzerime gül koklamayacak...

NURİYE HANIM: Gül koklamaz da bu sefer çeşni değiştirerek menekşe, karanfil koklayabilir. Yemini de bozulmamış olur.

---

(1) Sevgilisi.

ŞEFİKA HANIM: Karılarının üzerine başka çiçek koklamayacaklarını vaat edip de perhizi bozmuş olan kocalardan hiçbirinin yemine tutularak burnu düştüğü görülmemiştir.

SAFİYE HANIM: Böyle ciddi karı koca meselelerine alay karıştırmayı annelik şefkatine hiç yaraştıramıyorum doğrusu...

ŞEFİKA HANIM: Sen analık şefkatini doğru muhakeme edemiyorsun kızım. Asıl şefkat yalan dolanla seni oyalamak değil, çok acı da olsa, doğruyu söylemektir...

SAFİYE HANIM: *(Safça)* Dediklerin doğru olsa, peki, ama aldanıyorsun anne... Seni aldatıyorlar...

NURİYE HANIM: Allah Allah, ben mi aldatıyorum? Haydi giy ayakkabılarını. Düş arkama. Gidelim Hüdaverdi apartmanında 21 numaranın zilini çalalım, kimin yalancı, kimin boşuna inatçı olduğu anlaşılsın... Böyle kör körüne kocanı müdafaada direnmekten ne çıkar?

SAFİYE HANIM: Ben yüreğimde böyle bir kuşku ile Beyoğlu'na kadar gidemem. Sokaklarda düşer, bayılırım.

NURİYE HANIM: O halde bu işin yüzü, tersi nasıl anlaşılacak?

SAFİYE HANIM: Böyle bir şüphenin içimde beş dakika uzamasına tahammül edemem. Hakikati hemen şimdi meydana çıkarmalıyım... Ve çıkaracağım...

NURİYE HANIM: *(Şaşarak)* Nasıl hanım?

SAFİYE HANIM: Derhal kocamı döşeğinden kaldırıp buraya getireceğim. Bana söylediklerinizi onun yüzüne karşı tekrarlamak cesaretini göstermekten elbette çekinmezsiniz.

NURİYE HANIM: Neye çekinecekmişim? Bunda cesaret gösteremeyecek ne var? Ama kocan bu, büyük suçunu itiraf etmezse ne olacak. O günahından temize çıkmış, biz mi suçlu kalmış olacağız?

SAFİYE HANIM: Öyle ya! Salih suçunu itiraf etmez, siz de onu ithamda ısrar gösterirseniz, size değil, elbette kocama inanacağım...

NURİYE HANIM: Bize iftiracı cezası vereceksin, öyle mi?

SAFİYE HANIM: Ben ceza veremem. Cezayı Allah verir... Mahkemeler verir.

NURİYE HANIM: Bakınız lakırdıyı nerelere götürüyor. Şefika Hanım, kocasından bahsolununca senin kızın çileden çıkıyor.

ŞEFİKA HANIM: Benim kızım koca idaresini bilmez. Herifi şımarta şımarta başına çıkardı. Sonunda bu hale getirdi. Cezasıdır çeksin...

SAFİYE HANIM: *(Kapıya doğru yürüyerek)* İşte gidiyorum. Kocamı getireceğim. Bu vicdansızca ithamınızın cevabını o size kendi ağzıyla verecek... *(Odadan çıkar)*

NURİYE HANIM: *(Safiye'nin arkasından bakarak)* Bu ne? Senin kızının aklından zoru var galiba?

ŞEFİKA HANIM: Dedim ya kardeş, kocasına toz kondurulunca zır deli kesilir...

Üçüncü Sahne

ÖNCEKİLER, SALİH BEY

Salih Bey pijama iledir. Safiye Hanım onu arkasından ite kaka içeriye sokar. O, henüz tamamıyla ayılamamış bir sarhoşluk ve uyku sersemliği halini gösterir. İki yanına sallanır, sendeler, gözlerini uğuşturarak aralık gözlerle tuhaf tuhaf bakınır gibi yapar.

SAFİYE HANIM: *(Kocasını iki omuzundan sarsarak)* Salih, uyan... Gözlerini aç...

SALİH BEY: *(Kapalı gözlerle, kesik kesik)* Sabah oldu mu yahu?

SAFİYE HANIM: Sabahtan önce neler oldu...

SALİH BEY: Yine havuzda kedi mi boğuldu.

SAFİYE HANIM: Boğulan yok... Aleyhinde dehşetli iftiralar var... Cevap ver...

SALİH BEY: *(Hep sersem sersem)* İhtilas eden(1) ben değilim... Cevabı mahkeme huzurunda vereceğim...

ŞEFİKA HANIM: Tanrım, sen esirge! İşin içinden başka katmerler açılıyor.

SALİH BEY: Kaynanamın sesi... Bu gayrı muhterem(2) kadının lafa karıştığı işte uğur olmaz...

ŞEFİKA HANIM: Uğursuzluk hangimizde, çabuk anlaşılacak, merak etme.

SALİH BEY: Efe tuha, mefe tuha, püf, ya dişi şeytan... Uhruc. *(Kaynanasının suratına üfler)*

ŞEFİKA HANIM: Öf, nefesi hâlâ leş gibi rakı kokuyor... Bak, böyle hokkabazlıklarla işin içinden sıyrılabilirsen ne âlâ...

SALİH BEY: Hangi işmiş o? Yeni mi pişmiş. Sıyrılamazsam tekrar sızabilirim ya... *(Sendelerken kendisini tutmak isteyen karısının elinden silkinerek)* Bırakınız beni, uyuyacağım... *(Gider sedirin üzerine uzanır)*

SAFİYE HANIM: *(Kocasını kolundan çeker)* Salih, kalk iftiralara cevap ver...

SALİH BEY: *(Karısına bir yumruk, bir tekme savurarak)* Haydi çekil. Kadının hukuku başka... Erkeğin uykusu başka. *(Dalar)*

SAFİYE HANIM: *(Onu tartaklayarak)* Salih... Salih...

SALİH BEY — ....

---

(1) Çalıştığı yerden para aşırma.

(2) Saygın olmayan.

SAFİYE HANIM: *(Tartaklamaları şiddetlendirir)* Salih, sana söylüyorum, uyan... Kendini iftiradan... Beni azaptan kurtar...

SALİH BEY: *(Bu defa uzun bir horultu ile cevap verir).*

NURİYE HANIM: Siz onu uyandırmanın yolunu bilmiyorsunuz. Bırakınız bu işi ben göreyim... Bakalım uyanır mı, uyanmaz mı? *(Sarhoşun kulağına ağzını yaklaştırarak bağırır)* Hüdaverdi apartmanı, 21 numara...

SALİH BEY: *(Bu bağırmanın etkisiyle kuvvetli bir zemberekle kurulmuş gibi yerinden dapduru fırlar. Yumuk gözleri fal taşı gibi açılır. Ortada etrafına şaşkın bakınır)* Nereden geldi o ses?

ŞEFİKA HANIM: *(Memnun bir jestle)* Aşkolsun sana Nuriye, sarhoş ayıltmanın tılsımını buldun?

NURİYE HANIM: Zavallı Safiye... Kocanın hıyanetine bu iki çift sözün yaptığı tesirden büyük ispat mı istersin... *(Salih'in suratına bağırır)* Hüdaverdi apartmanı, 21 numara, 21 numara...

SALİH BEY: *(Afallayarak)* Apartman sahibi kira istemeye mi geldi?.. Henüz üç aylık oldu. Patlamadı ya? Savınız bu adamı... Uyuyacağım. Bana dokunan tekmeyi yer. *(Sedire uzanır. Gözlerini kapar.)*

ŞEFİKA HANIM: *(Elini kızının omzuna koyarak)* Bu komedyaya gülmekten çok ağlayacağım geliyor. Apartmanı tutmuş. Karıyı yerleştirmiş. Ama üç aylık kira birikmiş. İşin içinde bir de ihtilas var... Metresi beslemek için hükümetten para yemiş... Bu hakikatları anlamak için artık kocanı fazla söyletmeye, falcıya, bakıcıya gitmeye hacet var mı?

SAFİYE HANIM: *(Anasının elini omuzundan iterek silkinir)* Anne, senin ve Nuriye Hanım'ın kocamın aleyhindeki bu suçlamalarınızı asla kabul etmem. O, günahını kendi ağzı ile bana itiraf etmeli, söylemeli.

ŞEFİKA HANIM: *(Haykırır)* İtirafın, bundan daha başka türlüsü olur mu?

SAFİYE HANIM: Onun 21 numaraya zihni takıldı. Aklı karıştı. Ne dediğini bilmeden saçmaladı, durdu. Siz kocamın bu sarhoşluk hezeyanlarından[1] dürüst anlam çıkararak aleyhine yürüyorsunuz.

NURİYE HANIM: Her açık itirafına karşı bir tevil[2] yolu bularak kocanı günahlarından temize çıkarmaya uğraşıyorsun... Şimdi kalkıp da her şeyi çatır çatır itiraf ederse ne yapacaksın.

SAFİYE HANIM: *(Titreyerek)* Hemen düşer bayılırım...

ŞEFİKA HANIM: *(Hararetle)* Ayıl, bayıl, öl. Ne olursan ol. Bu sadakatsizin günahını kendine itiraf ettirtelim. Bu dava temizlensin. Aile vazifelerini yan çizip de memuriyetinden para çalarak metres besleyen bir koca ile geçinilmez... Anlıyor musun Safiye?

Bu aralık sarhoş yattığı yerde horuldar, sonra bir şeyler mırıldanır.

NURİYE HANIM: Sayıklıyor. Dinleyelim...

Hepsi kulak verirler.

SALİH BEY: Eftimya, Eftimya, canım Eftimya...

ŞEFİKA HANIM: Tuh, edepsiz! İşitiyor musunuz? Dostunun adı Eftimya...

SALİH BEY: *(Anlaşılmaz bir şeyler mırıldanır)*

NURİYE HANIM: Durunuz. Mırıltıları anlamaya çalışalım...

SALİH BEY: Eftim... Eftim, canım Eftim...

---

(1) Saçmalamalarından.

(2) Sözü döndürme; kaçamak.

ŞEFİKA HANIM: İlahi canın çıksın, e mi...

NURİYE HANIM: Sus kardeş...

SALİH BEY: Hayatım senin... O herifi bana rakip çıkarma... Duman olur... Kan olur...

ŞEFİKA HANIM: Aaaa, karının başka belalıları da var... Bu sevginin sonu cinayete varıyor... Yakında katil karısı olacaksın Safiye...

SAFİYE HANIM: Anne, bu zehirli sözlerinle beni öldürüp de ondan önce katil sen olacaksın... O ne dediğini bilmiyor. Olmadık şeyler sayıklıyor...

ŞEFİKA HANIM: Olmadıkları değil, pekâlâ olanları sayıklıyor. Haydi sarhoşu tartakla... Gerekirse suratını tokatla... Doğruyu söylet... Yine de dediklerine inanmazsan, seni tımarhaneye yollarım...

SAFİYE HANIM: *(Sarhoşu omuzundan tartaklayarak)* Salih... Salih...

SALİH BEY: *(Kol bacak savurarak)* Bırak...

SAFİYE HANIM: Salih...

SALİH BEY: Bırak, şimdi ha...

SAFİYE HANIM: Söyle... Eftimya kim?

SALİH BEY: Canımın içi...

SAFİYE HANIM: *(Ağlar gibi)* Canının içi o karı öyle mi? *(Sarhoşu fena halde tartaklar)* Söyle bakayım...

SALİH BEY: *(Uzandığı durumdan kalkar. Sedire yaslanarak oturur. Gözlerini uğuştura uğuştura karşısındakilere bakınır)* Karım... Kaynanam... Komşu Nuriye... Baltayı taşa vurduk galiba...

ŞEFİKA HANIM: Baltanın ağzını da körlettin. Kendi ağzını da bozdun... Bütün hıyanetlerini bülbül gibi anlattın. Artık inkâra imkân yok... Safi-

ye'nin sana karşı gösterdiği inanma saffetine[1] de ihtimal kalmadı...

SALİH BEY: *(Kendini toplamaya çalışarak)* Safiye karım. Sen kaynanam... Niçin araya giriyorsun?

ŞEFİKA HANIM: Araya ben girmiyorum... Eftimya adında bir Rum fahişesi giriyor...

SALİH BEY: İftira... İftira...

ŞEFİKA HANIM: Sarhoşluk sayıklamaları arasında kendini bilmeyerek bütün günahlarını ortaya dökmüşken şimdi ne suratla inkâra kalkıyorsun?

SALİH BEY: Ben kendimi hiç kaybetmedim. Bütün söylediklerimi biliyordum. Seni kızdırmak için yaptım çaçaron karı...

SAFİYE HANIM: *(Kocasının boynuna sarılır)* Ben size demedim mi? İsnatlarınızdan kocama bir şey bulaşmaz. İftiralarınızdan şimdi kendiniz utanınız.

ŞEFİKA HANIM: Böyle açık gerçeklere karşı güvenleri bozulmayan karılara kocaları ne yapsa, artık oh olsun diyeceğim geliyor.

NURİYE HANIM: Salih'e nisbetle benim kocam çok mertmiş doğrusu... Silahını çekti. Ailesini tepti gitti. Yara meydanda işleyecek. Salih kapalı bırakmak istediği ufunetini[2] bugün deştirmiyor, ama bu aile kanseri mutlak yarın patlak verecektir.

PERDE

---

(1) Saflığına.

(2) Yangısını; iltihabını.

2. TABLO

Kamer otelinin salonunda davetliler, büfe, cazbant,[1] dans, Eleni'nin nişan töreni yapılıyor. Eleni, Raşit Bey'in metresi Marika'nın küçük kız kardeşidir. Salonda yedi sekiz davetli vardır. Bir taraftan da gelmektedir. Misafirler sökün ettikçe Raşit Bey, Marika, Eleni, nişanlısı Yorgo, güler yüz, şen sözlerle karşılarlar.

Birinci Sahne

RAŞİT BEY, MARİKA, SONRA SALİH BEY, EFTİMYA, ELENİ, YORGO

Salon kapısı açılır. İçeriye Salih Bey'le dostu Eftimya girer. Marika ile Eftimya öpüşürler. Raşit'le Salih el sıkarlar.

RAŞİT BEY: Neden böyle geç kaldınız? Böyle bir şen günümüzü kutlamakta acele etmediğinize gücendik doğrusu...

SALİH BEY: Bilmez misiniz, beni evde beş dakika fazla alıkoyabilmek için kaynanamın kurduğu tuzakları?

RAŞİT BEY: Çekilmez baş belaları.

MARİKA: Eftimya kardeş, inanma bu laflara, onlar karılarını elbette bizden çok severler...

EFTİMYA: Öyle ya... Gençliklerinde evlenirler. Yaşlandıktan sonra metres tutarlar...

MARİKA: Kaymaklarını karılarına yedirirler, posalarını bize bırakırlar...

SALİH BEY: İftira etmeyiniz canım, içimizde posa yok... Biz erkekliğin tamam kadın kıymeti bilen en zevkli çağındayız...

---

(1) Orkestra.

Eleni ile nişanlısı Yorgo gelirler. Misafirlerle el sıkışırlar. Eftimya Eleni'yi öper.

ELENİ: Geç kaldınız. İkinci dans şimdi bitti. Buyurunuz, burada ne konuşuyorsunuz?

SALİH BEY: Ne konuşacağız? Ablan bize posa diyor. Biz de kadın kıymeti bilen bir çağda olduğumuzu söylüyoruz...

ELENİ: *(Çatık yüzle)* Kadın kıymeti bileydiniz, hanımlarınızı evde bırakıp da buraya gelir miydiniz?

SALİH BEY: Şaşılacak şey... Marika'nın kız kardeşinin ağzından işitilecek laf mı bu?

MARİKA: Daha gençtir. Dünyayı bilmiyor. Yorgo'yu çok kıskanıyor, ileride kocasının da kendi üzerine böyle bir iş yapmasından korkuyor...

RAŞİT BEY: Yorgo, nasıl, ileride karının üzerine dost tutmak niyetinde misin?

YORGO: *(Gülerek)* İşi bilir. Karı kocadan hangisi daha önce ihtiyarlarsa, genç kalanın dost tutmak hakkıdır. Kadınların daha önce yıprandıklarını görüyoruz.

ELENİ: *(Öfkeyle kabarır. Yorgo'nun beli ortasına kuvvetli bir yumruk indirerek)* Benim tahammülüm yoktur. Ben evde bu işin üzerine ağlayıp da oturan miskin karılardan değilim. Ben adamı gebertirim...

SALİH BEY: Ya koca senden önce ihtiyarlarsa?

ELENİ: İhtiyarlasın. Ben verdiğim söze sadık kalırım...

RAŞİT BEY: Buna ne dersin Yorgo?

YORGO: İlkin hep böyle konuşulur. Sonra iş bozulur...

ELENİ: Bir yumruk daha istiyor. Al sana. *(Yumruğu indirir.)*

İkinci Sahne

Davetliler gezinirler, konuşurlar, büfeden içerler, meze yerlerken birden cazbant işitilir. Dans başlar. Çiftler sahneyi doldururlar. Eftimya, Raşit; Marika, Salih Bey'le; Eleni, Yorgo iledir. Oyun sırasında, arada bir nişanlısının arkasına yumruk indirir. On dakika kadar dans edilir. Cazbant susar. Davetliler yine gezinirler, konuşurlar. Büfeye gidip gelirler. Davetlilerin içinde bir ihtiyar çapkın vardır, altmışlık Diyamandi Efendi, karısı elli beşlik. Apostol Efendi, Virjina Hanım, nikâhsız karı kocalar... Mösyö Fortino, milliyeti bilinmeyen, karı peşinden koşan avarelerden, Madam Frenkya pek eksantrik[1] tuvaletli, kendine eş arayan, boşta kalmış orta yaşlı bir kadın, garsonlar...

DİYAMANDİ EFENDİ: *(Eleni nişanlısını yumruklarken yanlarına gelerek)* Ne yapıyorsun kızım?

ELENİ: Görüyorsunuz ki dövüyorum...

DİYAMANDİ EFENDİ: Ama niçin?

ELENİ: *(Yan yana duran Raşit'le Salih Bey'leri göstererek)* Bunlar gibi olmasın diye...

DİYAMANDİ EFENDİ: Onların suçları nedir?

ELENİ: Günahların en büyüğü... Karılarının üzerine dost tutmak...

DİYAMANDİ EFENDİ: Ah, ne tatlı günah... *(Bu konuşmayı dinlemek için bir halka toplantısı olur.)*

ELENİ: O kadar tatlı mı ki? Söylerken bu yaşta mama yemiş gibi yutkunuyorsunuz?

DİYAMANDİ EFENDİ: Ah ne dersin kızım... Nikâhlı karının üzerine dost tutmak o kadar tatlıdır ki, bunun yanında bal, şeker keskin sirke gibi buruk kalır...

(1) Garip; sıra dışı.

MÖSYÖ FORTİNO: Ağzından akan salyayı sil Diyamandi Efendi, eski günahlarını hatırladıkça geviş getiriyorsun galiba?

ELENİ: Aman bu erkekler, ihtiyarları böyle, gençleri nasıl olacak?

DİYAMANDİ EFENDİ: İhtiyar erkek, karıyı genç delikanlıdan daha çok sever. Çünkim elinden çok mal gelip geçmiş olduğu için, artık o, kadın sarrafı olmuştur. Matahın[1] iyisine canını verir...

ELENİ: Madam Diyamandi'nin önünde bu lafları etmekten çekinmiyor musunuz?

MADAM DİYAMANDİ: Bırak ki söylesin. Onun bana ettiğinden yüz kat fazla ben onu kafese koymuşumdur.

APOSTOL EFENDİ: Tastamam birbirine layık karı koca doğrusu...

VİRJİNA HANIM: Apostol ile aramızda nikâh yoktur. Ama birbirimize yürekten söz vermişizdir. İnsan hali bu ya, bazen kaçamak yapmış olsak bile, bir iftihar gibi bunu herkesin önünde söylemekten çekiniriz...

APOSTOL EFENDİ: *(Gülerek)* İşitiniz de, anlamamış gibi bulunarak, madamın bu sadakatine gülün... Söylemekten çekinir göründüğü şeyi acaba bundan daha açık nasıl anlatabilirdi?

VİRJİNA HANIM: Sus, Apostol... Ben sana göre bir karıyım. Senin ettiklerini ben bilirim. Benim ettiklerimi sen, pekâlâ anlarsın... Ama biribirimize bir tek laf demeyiz. Bu zamanda ancak böyle geçinilir...

YORGO: *(Bağırır)* Bravoo...

ELENİ: *(Yorgo'nun suratına bir tokat indirerek)* Sus bakayım... Bu kepazeliğin nesini alkışlıyorsun?

---

(1) Malın.

YORGO: Eleni'ciğim, birbirimizle evlenmezden önce bu derslerden ibret almayı öğrenmeliyiz...

ELENİ: Bu ibretler insana evlenmekten nefret getiriyor...

MÖSYÖ FORTİNO: Erkek ve kadın, cinsiyetin iki kutbudur. Aradaki cazibeye[1] hiçbir kuvvet karşı koyamaz... Tabiatın zoru altındaki insanlık haliyle olacak şeyleri olmayacakmış gibi düşünerek evlenmemelidir. Evlenmeden göze aldırılacak çok şeyler vardır.

MADAM FRENKYA: Galiba siz evlenmenin bu derin filozofisini bildiğiniz için kadın almamışsınız. Ben de tamamıyla bu fikirde olduğumdan evlenemedim. *(Dik dik Fortino'nun yüzüne bakar)*

MÖSYÖ FORTİNO: Demek, fikirce uygunuz madam?

MADAM FRENKYA: Evet mösyö... Belki de büsbütün uzlaşabiliriz...

MÖSYÖ FORTİNO: *(Tuhaf bir gülümsemeyle)* Aldatıp aldanmayı sevmem... Çok muvakkat[2] bir zaman için kondüsyonunu[3] koymalıdır.

MADAM FRENKYA: İş gönül hoşluğuna bakar... Muvakkat denir de, geçince uzayabilir.

MÖSYÖ FORTİNO: Tecrübelerime göre bunu hiç ummuyordum madam...

MADAM FRENKYA: Bu zamanda erkeği kadından yıldıran ekonomi meselesidir. Sincere[4] olmayan birçok kadınlar erkeğin gönlüne malik olmayı cüzdanına da sahip olmak için isterler... Ben öyle değilim, şimdiye kadar seviştiğim amanlarım[5] benden çok memnun kalarak ayrılmışlardır. Çünkü en ekonomik bir metresim...

---

(1) Çekime.
(2) Geçici.
(3) Koşulunu.
(4) Açık yürekli; içten.
(5) Âşıklarım.

Etraftan kahkahalar.

DİYAMANDİ EFENDİ: Madam kendini mezada[1] koydu. Yok mu pey vuran?..

YORGO: Yarım lira benden...

ELENİ: *(Nişanlısını yumruklayarak)* Sen ne karışıyorsun canım bu işe?

YORGO: *(Silkinerek)* Her lafa bir yumruk... Vücudum pestile döndü.

MÖSYÖ FORTİNO: Nişanlanırken böyle, evlendikten sonra nasıl olacak?

MARİKA: Yumruk yerine sopa...

DİYAMANDİ EFENDİ: Mezadı bozmayalım... Yok mu arttıran?

APOSTOL EFENDİ: Virjina beraberimde olmayaydı on kuruş daha derdim..

MÖSYÖ FORTİNO: Ben beş daha demeye korkuyorum üzerimde kalır diye...

MADAM FRENKYA: *(Kırgın gözlerle hasmına bakarak)* O beşlikle ayaklarını lostra ettirtsen[2] daha layıklı bir iş görmüş olursun... Çünkü iskarpinlerin, tüyü dökülmüş köpek derisine dönmüş...

MÖSYÖ FORTİNO: Kendi derine sürdüğün boyadan arta kalmış varsa ver de boyalanayım madam...

MADAM FRENKYA: *(Saldırıp Fortino'nun suratına bir tokat indirerek)* Al sana boya! Ayaklarından önce suratın kızarsın. *(Mösyö Fortino el ile karşı gelmek ister. Ama etraftan kollarını tutarak mani olurlar. Büfe önünde birbiriyle konuşan Raşit ve Salih Bey'ler gürültüye koşarlar.)*

---

(3) Açık arttırmaya.

(4) Ayakkabılarını boyatsan.

RAŞİT BEY: Ne yapıyorsun Mösyö Fortino? Yirminci asırda yaşadığını unuttun mu, kadına el kalkar mı?

MÖSYÖ FORTİNO: Kendi karınıza silah çektiğinizi İstanbul'da duymayan kalmadı Raşit Bey. Şimdi bu kokota mı hürmet edeceğiz?

MADAM FRENKYA: Raşit Bey, işte kendi kabahatinizin cezasını çekiyorsunuz... Böyle comme il faut[1] muhterem bir cemiyetin arasında bu terbiyesizin ne işi vardır? Niçin çağırıyorsunuz?

APOSTOL EFENDİ: Mösyö Fortino terbiye gradosu[2] o kadar düşkün bir adam değildir, ama madam da fındıkçılık etti...

MADAM FRENKYA: *(Kabararak)* Fındıkçı senin yanındaki karıdır. Hem de çürümüş bayat fındık...

VİRJİNA HANIM: Ah tazecik ceviz içi, körpe karı... Kendini burada mezat ettireceğine artık Bitpazarına uğramalısın... Lekeli manto... Kaç kişi seni sırtına koydu bıraktı...

MADAM FRENKYA: Ben de Apostol gibi bir avanak bulaydım çok amant değiştirmezdim...

DİYAMANDİ EFENDİ: Madam deminden bu sosyete için respectable,[3] yani muhterem deyimini kullanıyordun... Şimdi hep birden terbiyesiz mi olduk?

MADAM FRENKYA: Fortino için, Apostol için, yanındaki randevuevinden kovulmuş karı için exception[4] yapıyorum... Bunlar yalnız sosyeteden değil bütün insanlıktan hariçtirler...

RAŞİT BEY: Benim misafirlerimin hepsi de muhteremdirler... Nasılsa büfeye koyduğumuz rakı biraz sert düşmüş, kabahat ondadır...

---

(1) Kibar.

(2) Derecesi.

(3) Saygıdeğer.

(4) İstisna.

MADAM DİYAMANDİ: Artık laf değiştirelim. *(Eleni'nin bileğini muayene ederek)* Kızım ne güzel bileziğiniz var?

ELENİ: Eniştem aldı, nişan hediyesi...

MADAM DİYAMANDİ: Kaça aldı acaba?

ELENİ: Elli lira...

MADAM DİYAMANDİ: Fiyatı tuzlu, ama bayıldım.

DİYAMANDİ EFENDİ: Bayılma karıcığım, sana bilezikten önce buruşuksuz bir kol saati almalıyız...

MADAM DİYAMANDİ: Sana da son numara bir gözlük ki kolu, bacağı fark edesin...

Üçüncü Sahne

ÖNCEKİLER, BİR GARSON

Cazbant başlar. Hepsi dansa kalkar. Bütün erkekler Eleni ile birer defa oynarlar... Yorgo da birer birer geçkin karıları memnun eder. Hepsinin halinde sarhoşluk hissolunur. Oyun biraz çorbalaşmıştır. Arada bir büfeden «Genç nişanlılar şerefine» bağırtıları duyulur.... Oyunun tam kızıştığı bir sırada bir garson içeri girer, Raşit Bey'in önünde durarak.

GARSON: Dışarıda bir sürü insan var, içeriye girmek için zorlanıyorlar...

RAŞİT BEY: Davet kartları var mı?

GARSON: Ne davet kartları vardır. Ne de böyle bir sosyeteye girmek için gerekli terbiyeleri...

RAŞİT BEY: *(Biraz şaşkınca)* Def ediniz. İcap ederse polise haber veriniz.

Dışarıdan kapı şiddetle itilir, içeriye beş altı kişi birden dolar. Cazbant susar. Herkesin gözleri merakla, gelenlere dikilir.

Dördüncü Sahne

ÖNCEKİLER, NURİYE HANIM, SELİM, NACİYE, ŞEFİKA HANIM, SAFİYE HANIM

RAŞİT BEY: *(Bütün bütün şaşırarak haykırır)* Sizi kim çağırdı buraya terbiyesizler?

NURİYE HANIM: *(Aynı haykırışla cevap verir)* Bu havra içinde ağza alınan terbiyesiz sözü iki taraftan acaba hangisine aittir? İçinizde az sarhoş olanlar varsa Allah için söylesin...

ŞEFİKA HANIM: *(Kızını yakasından çekerek)* Bak Safiye, bak kocana, bak... Şu iri herifin arkasına saklanıyor. Yanındaki allı, yeşilli uçurtmaya benzeyen uzun karı da dostu Eftimya olacak...

EFTİMYA: *(Bu sözü işitir, sevgilisine)* Onlar beni bildilerse ben de onları anladım. O kocakarı kaynanan, yanındaki hasta suratlı da karın olacak...

ŞEFİKA HANIM: *(Haykırır)* Yediği halta bakınız şu kepaze karının. Allah'a emanet, kızım niçin hasta olsun?.. Hasta sizsiniz, ahlak koleraları... Elalemin kocasına, oğluna, kardeşine musallat sevda haydutları...

EFTİMYA: Kocalarınızı kendinizden bıktırmayaydınız da bize gelmeyeydiler.

SALİH BEY: *(Metresine sus işareti vererek)* Sus.

EFTİMYA: Ne korkuyorsun Salih? Aramızda bir yumruklaşma olursa bu beş kişiyi biz su gibi içeriz...

NURİYE HANIM: Siz su gibi ancak rakı içersiniz, sonra birbirinizi döversiniz... Bize el kaldırmak ne haddinize... Hele bir kılımıza hata gelsin... Dışarıda üç polis bekliyor...

MARİKA: Polis kanlıya katile, hırlıya hırsıza karışır. Kendi hallerinde eğlenen adamlara polis ne yapacak?

NURİYE HANIM: Keşke kanlı katil, hırlı hırsız olaydınız da, ırz ticaretiyle namuslu ailelerin başına birer felaket kesilmeyeydiniz. Bizim davamız büyüktür. Siz, rakılı ağzınız, kirli ahlakınızla söze karışmayınız.

RAŞİT BEY: Burada Belediyenin ruhsatıyla bir toplantı var. Masum bir genç kızın nişan ziyafeti yapılıyor. Dışarıdan tecavüzle bu topluluğun huzurunu bozan sizsiniz. Sizi buradan def etmek için polis çağırmak gerekirse, bu hak bana aittir.

NURİYE HANIM: Utanmadan ağzına aldığın hak sözü seni çarpsın ilahi... Allah'tan korkmaz. Bizim buraya gelişimize dışardan tecavüz manası verilemez. Bir haydut gibi silah çekerek aileni yüzüstü bıraktığın günden beri, aylardır ki, semtimize uğramadım. Bizi evsiz, ekmeksiz, ateşsiz bıraktın. Çocukların baba sağlığında yetim kaldılar. Okullarına gidemediler. Ben nikâhlı iken ailemizin ihtiyaçları karşısında dul bir kadın oldum...

RAŞİT BEY: Hanım, sabrımı tüketmeyiniz. Buradaki davetlilerime saygı göstererek gürültü çıkarmamak için mülayim görünmeye uğraşıyorum... Dayak yemeden çıkıp gidiniz. Burası aile davası görülecek yer değildir. Biz buraya eğlenmek için toplandık. Kocakarı nutku dinlemek için değil...

NURİYE HANIM: *(Heyecanla haykırır)* Söyle Raşit Bey, senin karın değil miyim? Bu çocuklar kimindir.

SAFİYE: *(Düşmemek için anasının boynuna bir çanta gibi asılarak)* Söyle Salih, ben senin karın değil miyim? O yanındaki kepaze kaltak kim oluyor? Bayılacağım söyle...

EFTİMYA: Kepaze sizin gibi olur. Kocan sana seveydi evini bırakıp da bana gelmezdi. Bir de soruyor ki kocam değil misin diye... Kocandır ama gönlü bendedir. Ne yapacaksın?

ŞEFİKA HANIM: *(Bağırır)* Onun gönlünü köpekler yesin. Senin gibi sokak sürtüğüne aldandığı, bağlandığı için...

EFTİMYA: *(Aynı tonda cevap verir)* Köpeğe senin dilini yedirmelidir... Fakat kim,[1] hayvanın midesi bozulur.

SALİH BEY: *(Metresini çekmeye uğraşarak)* Sus canım, onlara söz kâr etmez. Lafı kısa kes ki buradan çabuk defolsunlar...

ŞEFİKA HANIM — Bu dava faslolunmadan[2] biz buradan gitmeyiz... Cüzdanını getir bu mundar karıların safahatlerine boşalt... Evlilik namına kirli çamaşırlarını karına yıkat. Ben kızımı kocaya böyle sefil bir hizmetçilik için vermedim. Mart azgını kediler gibi eve yalnız dinlenmek, temizlenmek, mide düzeltmek için gelirsin. Artık damat demeye utandığım kepaze, bugün ne olacaksa olacak... Anlıyor musun? Sizi polise vermeden şuradan şuraya gidecek değiliz...

RAŞİT BEY: Kaç defa söyleyeyim. Buraya polis karışmaz. Burada dövüş yok, cinayet yok, hırsızlık, dolandırıcılık yok, dava yok...

NURİYE HANIM: Bizimkinden büyük dava nasıl olur? Eğer aileniz değilsek inkâr ediniz. Tanımak zorundaysanız kanunun karıya, evlada verdiği hakları istiyoruz. Buraya toplanmış bu kadar kişisiniz... Sualime doğru cevap vermeyecek kadar hepiniz kara vicdanlı insanlar mısınız?

RAŞİT BEY: Nuriye, hak kazanmak için davanı herkese bulaştırmaya kalkışma... Buradaki erkeklerin hiçbiri nikâhlı kadınla yaşayan cinsten değildir.

DİYAMANDİ EFENDİ: *(Hararetle)* Raşit Bey, bizi unuttun... Karımla bizim nikâhımıza şimdiyecek hiçbir keder[3] gelmemiştir. Bu öyle sağlam bir

(1) Ki.

(2) Sonuçlanmadan.

(3) Burada: Bozukluk; yozlaşma.

zincirdir ki, bazen o ve bazen ben, kırmaya uğraşmış isek de muvaffak olamamışızdır... Ve sonra, birbirimizin gizli ve aşikâre hovardalıklarına göz yummakla ancak geçinmenin yolunu bulabilmişizdir.

MADAM FRENKYA: Namuslu kalmayı çok arzu ederdim ama şu hanımların hallerine bakılırsa onda rahatlık olmadığı anlaşılıyor.

NURİYE HANIM: *(İki avucu ile yüzünü kapayarak)* Aman Allah'ım, kulaklar duymasın. Yüz kızarmadan işitilecek sözler mi bunlar. Yetişkin oğlumun, kızımın yanında yerlere geçiyorum...

RAŞİT BEY: *(Hiddetle)* Hani ya o günler? Hâlâ karşımda duruyorsun... Yerin dibine geçmiyorsun...

ŞEFİKA HANIM: Yerin dibine siz geçiniz, orospularınızla beraber. Ayıbınızı toprak örtsün... Burada hiç ırz ehli adam yokmuş... Hepsi bozuk takımdanmış. *(Eliyle Madam Frenkya'yı göstererek)* Şu kadın namussuz olduğunu sırıtarak yüzsüzce anlatıyor. Öyle ya, böyle utanmaz, ahlaksız ziyafet sahiplerinin davetlileri de elbette kendileri gibi olur. Bu rezalet balozuna(1) kendini bilen hangi namuslu adam karısını alıp da gelir...

APOSTOL EFENDİ: Hanım, bizi lafa katma. Sen damadınla kozunu pay et...

MÖSYÖ FORTİNO: Hanım namus sözünün manasını bilmeden söylüyor.

NURİYE HANIM: Namusun manasını burada sizden mi öğreneceğiz.

MÖSYÖ FORTİNO: Ayıp değil, insan bilmediğini bilenlerden öğrenebilir. Namus demek yalnız ırz işi demek değildir. Tamam bir ırz nasıl olur? Naturel bize bu hususta açık bir ders vermiyor. Kanunlar ise bu meseleleri pek derin karıştırmaya

---

(1) Eskiden, gemici, işçi gibi kimselerin gittiği içkili, danslı eğlence yeri.

korkarak zoraki hükümlerle hemen kapatıp örtbas ederler... Hocanın, papazın, ahret kitaplarının dedikleri gradoda bu dünyada ırzı mükemmel bir insan yoktur.

SELİM: *(Çok sinirlenmiş bir helecanla)* Efendi, sus, hezeyan ediyorsun... *(Apostol'u göstererek)* Şu adam deminden bizi lafa katmayınız diyordu. Siz ise pis davanızı yürütmek için bütün insaniyeti kirletiyorsunuz. Annemin, kız kardeşimin, komşu hanımların huzurunda böyle küstahlıkları dinlemeye tahammül edemem.

RAŞİT BEY: Şimdi de mahdum(1) beyefendiden ahlak dersi alacağız.

SELİM: Evet baba, çok yazık... Siz, ders vermek değil, ders almak durumunun en aşağı basamağındasınız...

RAŞİT BEY: *(Alaycı)* Bu yaştan sonra?

SELİM: İşte ben de onu düşünüyorum... Sizi doğru yola döndürebilmek ümidiyle söylemiyorum.

RAŞİT BEY: O halde ne dırlanıyorsunuz? Beni büyük bir belaya sokmadan defolup gidiniz şuradan...

SELİM: Hayır baba, *(hıçkırarak)* size baba dedikçe of, utancımdan yüreğim sızlıyor... Sizin sulbünüzden(2) doğacağıma keşke dünyaya hiç gelmemiş olaydım...

RAŞİT BEY: Ah ne olurdu öyle olaydı ben de sizin gibi ağırlıklara, küstah yaratıklara baba olmak felaketinden kurtulurdum...

SELİM: *(Başını dik tutarak)* Ağırlık olup da size ne yapıyoruz?

RAŞİT BEY: Daha ne yapacaksınız? Elinizden nereye kaçsam, bizi doyur diye peşimi bırakmıyorsunuz... Bana karşı açılmış doymaz bu dört ağıza

---

(1) Oğul.

(2) Dölünüzden.

bütün kazancımı getirip getirip tıkmaktan usandım artık... Bir kere baba olmak kazasına uğradınız mı her konuda sizinle zıtlaşan, açıktan açığa düşmanlık ilanından çekinmeyen, eğer zenginseniz mirasınızı yemek için ölümünüzü bekleyen düşmanlarınızı nefsinizin zararına yaşatmakla görevlisiniz.

SELİM: Hayır efendim, hayır... Babanın evlada ve evladın babaya olan karşılıklı duyguları, istekleri hiç de bu düşündüğünüz gibi değildir...

RAŞİT BEY: Ben bir baba olmak sıfatıyla tecrübelerimden doğan hislerimi söylüyorum.

SELİM: Ben bir oğul olarak, ihmal ve redlerinizden çektiğimiz acılıkların yüreğimdeki samimi duygularını söylüyorum. İnsanlardan hayvanların en ilkel tabakalarına kadar ana baba ile evlat arasında karşılıklı bir şefkat vardır. Tabiat bu şefkati, nesilleri çökmekten korumak için vermiştir. Bu şefkatten yoksun oldukları farz olunan yeni doğmuş çocuklardan hangisi yaşayabilir? Belki bundan sonraki hayatınızda bu gerçeği size ispat edebilecek bir talih cilvesine uğrayabilirsiniz.

RAŞİT BEY: Bu kuru sıkı lakırdıları mahalle vaizlerinden mi öğrendin?

SELİM: Hayır baba, hayır... Bunları tabiatın her gün bize verdiği derslerden öğrendim. Hayatta iki devre vardır. Çocukluk, ihtiyarlık... Yeni doğan çocuk nasıl yürüyemez, söyleyemezse, ihtiyar da yavaş yavaş insani güçlerinden kalır... Yetiştirilmiş evlat işte o zaman bu kocamışa destek olur. Oğullarının, kızlarının kollarında sarsak sarsak yürüyen babaları hiç görmediniz mi? Kendilerine sarfedilmiş emeği evlat böylece öder.

RAŞİT BEY: *(Küçük bir kahkaha ile)* Bu kocakarı öğütleriyle benim yüreğimi yumuşatamazsınız. Sokaklara bırakılan kundakların hikâyelerini hiç dinlemediniz mi? Bunlar ilkin babaları tara-

fından inkâr edilmiş ve sonra analarının merhametsizliğine uğramış çocuklar değil midir. Boğulup da oraya buraya atılanlar da başka...

SELİM: Bu söyledikleriniz müstesna... Ben bu canavarları tabiatın genel kanunları dışında tutuyorum...

RAŞİT BEY: İhtiyarlığım için bana şefkat vaat ederek şimdi kendinizi besletmek istiyorsunuz... Kuvvetten düşüp de size muhtaç kalmaktansa geberip gitmek daha iyidir. Sizden ayrıldığım son gecede hepiniz bana karşı olan duygularınızı ayrı ayrı söylemiştiniz. Şimdi neden makam değiştiriyorsunuz? Birbirimizi anladığımız artık yeter... Haydi bakayım, çekiniz arabanızı...

SELİM: Baba, Cevat beslenememek yüzünden kansızlığa uğradı. Bu yüzden birkaç tehlikeli hastalığa tutuldu. Şimdi evde ölmek üzeredir...

RAŞİT BEY: Darısı başınıza...

NURİYE HANIM: *(Çığlığı basar)* Darısı senin başına... Irzını sermaye yaparak geçinen o yanındaki kepaze karının başına... Elhamdülillah bizim alnımız açık, yüzümüz pak. Siz geberiniz ki dünyadan birkaç namussuz eksilmiş olsun...

RAŞİT BEY: *(Aynı tonda cevap verir)* Dünyada ırzınızdan başka övünülecek bir şeyiniz yok. Bu manasız sözü rasgeldiğinizin kafasına bir taş gibi fırlatıyorsunuz. Anladık ırzınız, ırzınız, o ırzınız ki yüzünüze bakmaya kimse tenezzül etmediği için rağbet göremeyerek dokunulmaktan uzak kalmış ırzınız.

NACİYE: *(Anasının kucağına atılarak)* Anneciğim, anneciğim, biz buraya neye geldik? Bu rezaletleri görmek, bir baba ağzından bu yüz kızartacak sözleri işitmek için mi?

NURİYE HANIM: Ağlama, kızım, ağlama... Son derecede ahlaksızlığına bir de sarhoşluk karışmış. Ne dediğini bilmiyor... İnşallah onu yakında ba-

balar mezara götürsün de biz de arlanmaktan kurtulalım...

RAŞİT BEY: Ben sizi reddettim. İnkâr ettim. Tabanca ile korkutarak evinizden kaçtım... Babalığımdan arlandığınız halde ne diye peşimden dolaşıyorsunuz?

SELİM: Baba, ihtiyaç... İhtiyaç...

RAŞİT BEY: Evet, ihtiyaç... Baba sevgisi değil, ihtiyaç.

NACİYE: Haydi gidelim. Buranın rezalet havası beni boğuyor. Dilenirim de bir daha bu adamdan ekmek istemem...

RAŞİT BEY: Pek iyi edersin Naciye Hanım... Sen gerçeği anandan, kardeşinden daha çok anlıyorsun... Ben sizden niçin kaçıyorum? Bunun felsefesini de yapayım... *(Metresi Marika'yı yanına çeker. Onunla yanak yanağa gelerek)* Bakınız şu levent gibi güzel karıya, bir de annenize göz atınız. (*Eliyle metresini gösterir)* Tabiatın bu şaheseri dururken *(Nuriye Hanım'ı işaretle)* o kartalozla yaşanabilir mi. Salih de aynı durumdadır. Kaynanasının edepsizliğinden çekindiği için gürültü olmasın diye ses çıkarmıyor... Bu işe polis, jandarma karışmaz. Bir daha söylüyorum, haydi bakayım, çekiniz arabanızı...

SAFİYE HANIM: Salih... Salih... Bu adamı kendine vekil mi tuttun? Niçin öyle değil diye yalanlamıyorsun? Bir defa şeytana uymuş olabilirsin... Pişmanlık getir, seni af edeyim.

ŞEFİKA HANIM: Bu aile canilerine karşı bu kadar zayıf bulunmayalım kızım...

SELİM: Onlar bize düzelmez azgınlıklarının azı dişlerini gösterdiler... Biz ahlakımızı koruyan terbiyeli insanlardan isek bu kokmuş muhitin zehirli havasından hemen uzaklaşmalıyız... *(Anasını, kız kardeşini, Şefika, Safiye Hanım'ları birer birer kollarından çekerek dışarıya çıkarır. Kendisi yalnız kalınca başını hışımla diker. Elini kaldı-*

rır. Acılı bir durum alarak) Raşit Bey, biz de seni babalıktan reddettik. Hayat yolunda her ne zaman karşılaşırsak artık birbirimizi tanımayacağız...

Kapıdan dışarıya fırlar.

APOSTOL EFENDİ: Namuslu aile ile geçinmesi ne zormuş? Hele fırtına savdı.

RAŞİT BEY: Cazbant, çal... İçelim eğlenelim...

Cazbant başlar, çiftler ilk figürü yaparlarken perde iner.

PERDE

ÜÇÜNCÜ PERDE

1. TABLO

Yer yer sıvaları dökülmüş, camları kırık fakirce bir oda... Bir köşede ipe yırtık çamaşırlar asılmış, ortada bir sac mangal, bir yanda patlamış yüzünden otları dökülen bir kerevet, bir yanda birkaç avuç kömür, tahta parçaları. Yatak odası, yemek odası, mutfak hepsi orası.

Birinci Sahne

NURİYE HANIM, NACİYE

Nuriye Hanım ve Naciye kerevetin birer ucuna oturmuşlar, harıl harıl pullu tentene[1] örerler...

NURİYE HANIM: *(İşten biraz başını kaldırarak)* Kızım, seninki ne kadar oldu?

NACİYE: Üç saattir örüyorum, henüz üç arşın bile olmadı. Başım dönüyor. Gözlerim kararıyor...

NURİYE HANIM: Gözlerinin kararması hep işten değil, biraz da açlıktandır. Benim de safram döndü...

NACİYE: Anne, sen ne kadar ördün?

NURİYE HANIM: Sorma... Zihnim bin düşünce ile dolu... Dalgınlıkla yanlış iğne alıyorum. Söküyorum yine yapıyorum. Bir türlü üremiyor. *(Tenteneyi koluyla arşınlayarak)* Daha iki arşın bile değil...

NACİYE: İnsafsız Yahudi, arşınına kırk paradan fazla vermiyor. Geçen defa mağazaya gidişimde biraz sızlanmak istedim, hemen suratını astı. «Bana bak» dedi, «Şurada arşını otuz paraya iş almak

(1) Oya işi; dantela.

için bekleyenler var. Canın isterse... İşin biraz düzgün olduğu için sana kırk para veriyorum» Büsbütün aç kalmaktan korktum, ses çıkarmadım.

NURİYE HANIM: Buna tokluk mu diyeceğiz? İkimiz saatte ancak iki kuruş kazanabiliyoruz. Şimdi senin örgünle benimkini birleştirsek beş kuruş tutar, tutmaz. Bir okka ekmek parası bile değil.

NACİYE: Ne yapalım anne, bu zamanda aç yalnız biz değiliz.

NURİYE HANIM: Açların çokluğundan sermaye sahipleri yararlanıyorlar... Şimdi biz burada kırk paraya bir saat çalışırken yine bir saat içinde sefahat yoluna kim bilir ne servetler harcanıyor, rüzgâra üfürülüyor.

·NACİYE: Bu dengesizlik bir gün dünyanın altını üstüne getirecek anne...

NURİYE HANIM: Neme lazım, biz sefalet kurbanları mezara girdikten sonra... *(Mendilini gözlerine götürerek)* Ah yavrucuğum Cevat, bizim kadar açlığa dayanamadı. Uçtu gitti cennet kuşu...

NACİYE: Anne sus, beni de ağlatma... Hem açlık, hem keder bizim vücutlarımızda da artık direnç kalmadı...

NURİYE HANIM: Baban...

NACİYE: *(Telaşla)* Söyleme, sus... Hâşâ, benim öyle babam yok...

NURİYE HANIM: Neyse işte o adam, Cevat burada beş on liranın yokluğundan can verirken o orada Eleni'ye elli liralık nişan hediyesi almış... Başına topladığı kedi gibi bir sürü ahlaksızı doyururken görmedin mi? Türlü hezeyan edip içip tıkınıyorlardı.

NACİYE: Boğazlarına kor düşsün...

NURİYE HANIM: Allah'tan dilerim. Şu herif son nefesini verirken iki yudum suyu ben akıtayım ağzına.

NACİYE: Anneciğim, hal böyle giderse ondan çok önce biz öleceğiz...

NURİYE HANIM: Ne bilirsin kızım. Rabbim büyüktür, dünyada neler olmaz.

NACİYE: *(Dışarıya kulak kabartarak)* Komşunun saati dördü çalıyor. Ağabeyim hâlâ gelmedi...

NURİYE HANIM: Acaba şalı satamadı mı?

NACİYE: Ağabeyim biraz utangaç huyludur. Böyle şeyleri pek beceremez.

NURİYE HANIM: Doğru... Bedesten'de madrabazlar[1] insana bin türlü hile yaparlar... Oğlumun aklı bu dalaverelere nasıl ersin?

NACİYE: Anne, bu zamanda yaşamak için çok kurnaz olmalı...

NURİYE HANIM: Ah kızım, bir şaşkın olduk...

NACİYE: Haydi, ağabeyimin sattığını farz edelim... O şal parçasının kıymeti nedir? Kaç para eder?

NURİYE HANIM: Bana büyük ninemden kalmıştı. Ufak bir parça, ama değerli cinsten acem şalı imiş... Bir gün lazım olur diye ölümlük dirimlik için saklıyordum. İşte o da çıktı elimizden...

NACİYE: İyi bir fiyatla satılabilmiş olsa bile bu para ile beş on gün geçinilir. Sonra ne yapacağız?

NURİYE HANIM: İlkin Allah'a, sonra kullara avuç açacağız. Her çareye, her katı taşa başvurduktan sonra Cevat'ın yanına gideceğiz. Bizim için apaçık görünen istikbal budur...

NACİYE: *(Birdenbire dışarıya kulak vererek)* Anne, kapı çalınıyor.

NURİYE HANIM: Koş... Selim geldi...

Naciye dışarıya koşar.

---

(1) Kapalıçarşı'daki toptancılar.

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, BAKKALIN KARISI ZEKİYE HANIM

NURİYE HANIM: *(Biraz şaşırarak)* Buyurunuz Zekiye Hanım.

ZEKİYE HANIM: *(Öfkeli)* Buyurayım, ama bugün buraya pek dostça konuşmaya gelmediğimi söylemek zorundayım.

NURİYE HANIM: Kavgaya mı geldiniz.

ZEKİYE HANIM: İcap ederse...

NURİYE HANIM: Biz konu komşu ile kavgayı gerektirecek hallerden çok çekiniriz.

ZEKİYE HANIM: Öyleyse bakkala borcunuzu ödeyiniz...

NURİYE HANIM: Açlıktan sapsarı kesilmiş olduğumuzu görüyorsunuz. Ne ile ödeyeceğiz?

ZEKİYE HANIM: Bir buçuk senedir kendinizi bize besletip doyuruyordunuz. Ne ile ödeyeceğinizi, tıkınmazdan önce niçin düşünmediniz?

NURİYE HANIM: Çok acı söylüyorsunuz Zekiye Hanım... Bizim gibi düşkünlere bu kadar kıyılmaz...

ZEKİYE HANIM: Biz o dükkânı fisebillah[1] mahalleye, muhtaçlara mal dağıtmak için açmadık. Biz de küçük esnafız. Alacaklarımızı almalıyız ki vereceklerimizi verebilelim. Bu veresiyelerin zararını kapatmak için kocam kaç defa faizle para kaldırdı.

Kapı çalınır. Naciye koşar. Açar. Selim içeriye girer.

---

(1) Karşılık beklemeden Tanrı rızası için.

Üçüncü Sahne

ÖNCEKİLER, SELİM

ZEKİYE HANIM: *(Sözüne devam eder)* Bizim de ne kadar sermayemiz var... Dünyalar kadar faiz veriyoruz. Namusunuza inandık da size o kadar mal emniyet ettik...

SELİM: *(Birden parlayarak)* Ne olmuş, bir namussuzluk mu etmişiz?

ZEKİYE HANIM: Borcunuzu vermiyorsunuz...

SELİM: Yoksa, ne ile verebiliriz? Canımızı mı alacaksınız? Allah bize, biz de size...

ZEKİYE HANIM : Bugün bize alelhesap[1] birkaç lira veremeyecek bir durumda mısınız?

SELİM: Sormaya hacet yok... Evet...

ZEKİYE HANIM: Yalan söylüyorsun...

SELİM: Yalan kabul etmem... Borcumuzu ödeyecek bir halde olsak bu ağız kokularını çeker miyiz?

ZEKİYE HANIM: Yine soruyorum. Bugün bana birkaç lira veremez misiniz?

SELİM: Ben de tekrarlıyorum. Veremeyiz...

ZEKİYE HANIM: Ben de tekrarlıyorum. Verebilirsiniz. Verebilirsiniz ama vermiyorsunuz. Çünkü beleşten geçinmeye, daha açık söyleyeyim dolandırıcılığa artık iyiden iyiye alışmışsınız.

SELİM: *(Zekiye Hanım'ın üzerine doğru atılacak gibi)* Dilini tut... Yoksa ha...

ZEKİYE HANIM: *(Kollarıyla kendini savunur gibi)* Bir şeycik yapamazsın. Hakkını isteyene kuduz gibi saldıracaksın, öyle mi? Doğru söyleyeydin, benden de doğru cevap alırdın...

---

(1) Borca sayarak; hesaba sayarak.

SELİM: Eğri mi söyledik?

ZEKİYE HANIM: Benim hak sözüme karşı dolandırıcı ağzı kullandın. Yalan savurdun...

SELİM: Sabrımı kötüye kullanma, kadın. Yalanımı ne ile ispat edeceksin?

ZEKİYE HANIM: O kolay. Sen bugün Sandal Bedesteni'nde beş buçuk liraya bir şal satmışsın...

SELİM: *(Şaşalayarak)* Kim söyledi?

ZEKİYE HANIM: Komşu Ali Efendi'nin oğlu Hüsnü söyledi. Senin peşinden dolaşıyormuş. Bu alım satımı görmüş... Görüldüğüne bu kadar ne şaşıyorsun. Dellalların halka karşı avaz avaz bağırdıkları bir şey gizli tutulabilir mi? Sözümü inkâr et bakayım?

SELİM: *(Bozularak)* İnkâr etmiyorum, doğru...

ZEKİYE HANIM: Öyleyse yirmi yedi liradan fazla olan borcunuzun bir kısmını veriniz...

SELİM: Biz ne yapalım? Akşama yiyeceğimiz yok...

ZEKİYE HANIM: Bu cihete kullar karışmaz. Halinizden Allah'a şikâyet ediniz...

NURİYE HANIM: Allah iyi kötü her işi kullarına gördürür. Onun vasıtaları yine insanlardır. Bize insaf ediniz Zekiye Hanım...

ZEKİYE HANIM: Size insaf ede ede biz iflasa yaklaştık. Bizim hesabımıza kaç zamandır yediniz, içtiniz. Ama para şöyle dursun, sizin namınıza biz kim bilir ne kadar faiz ödemişizdir. Damarlarınızda dönen kanda ilikleriniz kadar bizim hakkımız var: Namuslu musunuz? Değil misiniz? İşte bu saatte anlaşılacaktır...

SELİM: *(Cebinden beş lirayı çıkarır. Zekiye Hanım'ın suratına fırlatarak)* Al... İstediğin bu mu?

NURİYE ve NACİYE: *(İkisi birden haykırışırlar)* Ne yapıyorsun Selim?

SELİM: Böylelerinin merhametine sığınmaktansa açlıktan ölmeyi tercih ediyorum.

ZEKİYE HANIM: Yerken tatlı, verirken acı. *(Liraları kavrayıp cebine sokar)*

NACİYE: Hanım, insaf et, iki lirasını olsun bize bırak...

ZEKİYE HANIM: Sizden bir daha para çıkar mı? Elime geçeni verecek kadar ahmak bir kadın değilim... Borcunuzun öte yanını ne vakit ödeyeceksiniz? Bunu helal etmiyoruz. Ahrete de kalsa hakkımızdır...

Zekiye Hanım hızla odadan çıkar. Nuriye Hanım, Selim, Naciye şaşkın şaşkın, birbirlerine bakışırlarken kapı çalınır. Yine Naciye açmaya koşar ve çabucak geri döner.

NURİYE HANIM: Kim geldi?

NACİYE: Kasap, ekmekçi, zerzevatçı...

NURİYE HANIM: Para kokusunu ne çabuk aldılar? Bizim cebimize on para girmeden bu beş lira havadisi mahalleyi doldurdu.

Üçü birbirine sarılırlar.

PERDE

2. TABLO

Lüks değil, temizce döşeli küçük bir salon.

Birinci Sahne

NURİYE HANIM, ŞEFİKA HANIM

ŞEFİKA HANIM: *(Oturduğu koltukludan duvarlara, tavana ağır ağır göz gezdirerek)* Allah rahatlık versin. Apartmanınızı çok beğendim. Lüks değil ama çok şirin, çok ferah... Nazarım değmesin...

NURİYE HANIM: *(İçini çekerek)* Biz bu hali buluncaya kadar çekmediğimiz kalmadı. Aklıma geldikçe fena oluyorum.

ŞEFİKA HANIM: Artık geçmişi unut... Allah oğluna, kızına uzun ömür versin. Maşallah iyi yetiştiler. İşte sana gül gibi bakıyorlar.

NURİYE HANIM: Oğlum yetmiş lira maaşla büyük bir tüccarın yanında hem kâtiplik, hem muhasiplik yapıyor. Kız da kırk liraya bir daktiloluk(1) buldu. Patronlar çocuklarımdan, çocuklarım da patronlarından çok memnun görünüyorlar...

ŞEFİKA HANIM: Allah versin. Evlatlarını bilmez miyim? Çok edepli, namuslu, doğru gençlerdir. Bu zamanda öyleleri güç bulunur...

NURİYE HANIM: Şefika Hanım'cığım, siz nasılsınız?

ŞEFİKA HANIM: Sorma halimizi kardeş...

NURİYE HANIM: Ne oldu?

ŞEFİKA HANIM: Hiçbir şey duymadınız mı?

NURİYE HANIM: Hayır...

---

(1) Sekreterlik.

ŞEFİKA HANIM: Eskiden kapı karşı komşuyduk. Şimdi birbirimize çok uzak düştük. Nereden duyacaksınız? Geçmişi anmayalım diyorum ama biz hâlâ o eski azabın içindeyiz...

NURİYE HANIM: Hâlâ damadın derdini mi çekiyorsunuz?

ŞEFİKA HANIM: İyi bildin, işte...

NURİYE HANIM: Hâlâ uslanmadı mı?

ŞEFİKA HANIM: Ne gezer?.. Gittikçe azdı, gittikçe azdı. Sonunda belasını buldu...

NURİYE HANIM: Ne oldu?

ŞEFİKA HANIM: Para yemiş, dehşetli para yemiş... Yedi yıla mahkûm oldu, hapse tıkıldı.

NURİYE HANIM: Hep o fahişelerin yüzünden...

ŞEFİKA HANIM: Şüphe mi var... Parası bitince karı onu kapı dışarı edivermiş, başka dost tutmuş...

NURİYE HANIM: Pek tabii, öylelerinden vefa umulur mu? Safiye ne yapıyor?

ŞEFİKA HANIM: İki gözü iki çeşme...

NURİYE HANIM: Öyle hayırsız için ağlanır mı? O da onu unutuversin gitsin...

ŞEFİKA HANIM: Kızımın gönlü, Rabbim vermesin, çok arsızdır. Bir türlü kocasından vazgeçemiyor... Bütün gün cezaevine taşınıyor. Para, yemek, temiz çamaşır götürüyor... Dedim ya, benim kızım hiç hicran(1) bilmez. Herif güya yaptıklarına pişman olmuşmuş da, nedametinden ağlayıp duruyormuş... Hapisten çıkarsa pek sadık bir koca olup ettiklerini unutturmaya çalışacakmış...

NURİYE HANIM: Huylu huyundan geçer mi hiç? İşitin de inanmayın.

---

(1) Burada: Çektiği acıya karşın küskünlük.

ŞEFİKA HANIM: Ben de biliyorum, ama ne yaparsın... Sizinkinden ne haber?

NURİYE HANIM: Kimden?

ŞEFİKA HANIM: Raşit Bey'den.

NURİYE HANIM: *(Büyük bir nefretle)* Yere batsın. Adını bile andığımız yok. Allah kahretsin.

ŞEFİKA HANIM: Metresini birkaç defa başka heriflerle tutmuş. Fena halde hırslanmış. İnme gibi bir şeyler geçirmiş... Rakiplerine silah çekmiş, bağrışmalar olmuş, polisler gelmiş...

NURİYE HANIM: Aman yarabbi, elli yaşından sonra bu ne azgınlık...

ŞEFİKA HANIM — Karı ile geçimsizliği son dereceye varmış. Allah'ın günü kavga gürültü, kıyamet kopuyormuş.

NURİYE HANIM:Daha beter olsunlar...

ŞEFİKA HANIM: Bu kadarını duydum. Ondan öteye ne olduğunu bilmiyorum.

NURİYE HANIM: Yine bilme. Ben de bilmek istemem...

Kapının zili şiddetle biteviye[1] çalınır.

ŞEFİKA HANIM: A, bu da kim? Ne hoyratça kapı çalış bu? Terbiyesizin biri olacak...

NURİYE HANIM: Gidip bakayım. Tabii bir kapı çalış değil bu...

Nuriye Hanım gider. Dışarıda haykırışlar gibi bir konuşma olur. Bir omuzuna Selim, ötekine Naciye kapanmış olduğu halde iki çocuğunun ortasında Nuriye Hanım salona girer.

---

(1) Sürekli.

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, SELİM, NACİYE

ŞEFİKA HANIM: *(Şaşkın bir bakışla)* Ne var kuzum? Ananıza niçin sarılıyorsunuz böyle?

NURİYE HANIM: Yüreklerinde bir kaynaşma var ama ne olduğunu henüz söylemediler.

NACİYE: *(İnleyerek)* Anneciğim!

SELİM: Bugün senden büyük bir ricaya geldik.

NURİYE HANIM: Nedir söyleyiniz?

SELİM: Babam...

NURİYE HANIM: *(Hemen oğlunun lakırdısını keserek)* Ağzından ne işitiyorum senin? Hani ya sen o adama bir daha babam demeyecektin? Öldü mü herif? Allah rahmet eylesin demem. Toprağı bol olsun.

SELİM: *(Annesine daha sıkı sarılarak)* Anneciğim, o adam için gözyaşlarımızla bugün senden af ve merhamet istemeye geldik.

NURİYE HANIM: *(Şiddetle silkinip çocuklarının kolları arasından sıyrılarak)* Büyük sözüme tövbe. Rabbim göstermesin. Allah'ın en büyük gazabına uğrayacağımı bilsem de yine o ahlaksızı affetmem...

SELİM: *(Annesine daha sıkı sarılmak isteyerek)* Anneciğim, hayatta en derin kinlerimizi susturmamız gereken önemli anlar olur. İşte biz de bu kaçınılmaz saatlerden birinin içindeyiz.

NURİYE HANIM: Sus, nutuk istemem. Ona karşı olan nefretim değişmez, ebedidir.

SELİM: Anne, büyük kalpli bir insansın. Bundan kuşkum yok. Yalnız kadınlığının bu zaafına boyun

eğmekten kendini kurtaramıyorsun. İnsanoğlunun yüreği dağlanır, dağlanır sağlığa kavuşur. Bu âlemde değişmeyen bir şey yoktur.

NURİYE HANIM: Oğlum, nutuk istemem diyorum sana. Çatlatma beni. O adam kuduz bir yılan gibi beni en hassas damarımdan zehirlemiştir. Bu yaranın panzehiri yoktur. Mezarda toprağa karışıncaya kadar işleyecektir. Size yaptıklarını en hayırsız babalar bile evlatları için reva görmemişlerdir. Hep kovulduk. Red olunduk. Hakaretin en son ıslıklarıyla yüzümüze nefretler püskürüldü. Ne çabuk unuttunuz bu acılıkları?

SELİM: Anneciğim, unutmadık. Durumlar değişince davranışlar da icaba uydurulmalıdır. Siyasette, her şeyde kanun budur.

ŞEFİKA HANIM: Ne güzel duygular, iyi yürekli çocuklar... Öyle babadan böyle evlat geldiğine şaşılmaz mı?

NACİYE: Anneciğim o, ettiğini ziyadesiyle bulmuş. Felaketin bundan fazlası olamaz.

SELİM: Onun uğradığı fenalıkla yarışırsak kendisini daha çok üzüntüye sokmuş olamayız. Çünkü o en büyük belaya tutulmuş. Bunun ötesi olamaz... Ama onun bu düşkün günlerinde kötülüklerine iyilikle karşılık verirsek babamı daha çok müteessir etmiş oluruz.

NURİYE HANIM: O herife hâlâ babam dedikçe ağzına bir tokat indireceğim geliyor. Kaç zamandır biz onu bütün bütün unutmuştuk. Asla iyiliğinde kötülüğünde değildik. Ne belaya uğramışsa ahlaksızlığının sonucuna uğramış. Bırakınız, yaptıklarının cezasını çeksin...

ŞEFİKA HANIM: Ne olmuş Allah aşkına? Nuriye'ciğim müsaade et anlatsınlar...

SELİM: Babama inme gelmiş...

NURİYE HANIM: Ne olacak ya, o sefahatin sonu...

SELİM: El ayak tutmuyor, dil söylemiyor.

ŞEFİKA HANIM: Selâmün kavlen min rabbürrahim.[1]

SELİM: Metresi bırakıp kaçmış.

NURİYE HANIM: Yanağını yanağına yapıştırarak bana karşı güzelliğiyle övündüğü karı...

ŞEFİKA HANIM: Eden buluyor. Azametine kurban olduğum Tanrım. Hanım, ahın ne çabuk çıktı?

SELİM: Apartman sahibi birikmiş kiraları alamayacağını anlayınca malını bir ayak önce başka kiracıya vermek için babamı o haliyle sokak ortasına bırakmış... Babam da Salih Bey gibi görevini kötüye kullanarak çok para yemiş. Mahkûm olmuş ama inmeli adamı cezaevi kabul etmiyor. Hastaneler de almıyor.

NURİYE HANIM: Onu mezar da kabul etmeyecektir.

ŞEFİKA HANIM: Sana sığındım Allahım, ne güzel yaparsın!

SELİM: Babamı iki üç gece bir ahıra koymuşlar.

ŞEFİKA HANIM: Zaten layığı orasıdır.

NURİYE HANIM: Öyle deme kardeş, yazık değil mi hayvanlara...

SELİM: Sonunda belediye bu adamın soyu sopu yok mu diye, ailesini aramaya kalkmış. Birkaç gün araştırmadan sonra geldiler bizi buldular. «Haydi bakalım kaldırınız babanızı,» dediler... «Biz, her ne kadar annemiz babamızla barış kabul etmez derecede dargındır. Mümkün değil, eve almaz,» dedikse de söz anlatamadık.

(1) Esenlik Tanrı'dandır [İnme inenlere okunan dua].

ŞEFİKA HANIM: Sonra ne oldu?

SELİM: Babamızı bir sedyeye koydular. Şimdi sokakta kapı önünde bekliyor.

NURİYE HANIM: *(Çırpınmaya başlar)* Bu evden önce ben çıkayım, o sonra içeri girsin.

NACİYE: Anneciğim... Çok haklısın. Bu adam bize karşı baba diyecek yüz bırakmadı. Ama elalem işin içyüzünü pek bilmez, içeriye almazsak herkes ondan çok bizi ayıplar.

NURİYE HANIM: Elalem benim neme gerek? Ne derlerse desinler.

SELİM: Böyle düşkün bir adam sokak ortasında nasıl bırakılır?

ŞEFİKA HANIM: Bırakırsanız vallahi salyalı suratını köpekler yalar.

NURİYE HANIM: Yalasın... İşte köpek yalaması onun abdesti olur.

NACİYE: Anneciğim, durumu ciddi düşünelim...

ŞEFİKA HANIM: Artık ben de anlıyorum. İş çatallaştı.

NURİYE HANIM: *(Haykırır)* Bunun çatalı matalı yok. Bundan sonra o herifle bir dam altında oturmam, Allah göstermesin.

SELİM: Anneciğim, ben sana doğrusunu söyleyeyim mi? Bu işi bizim keyfimize bırakmayacaklar. Hükümet onu bize zorla kabul ettirecektir.

NURİYE HANIM: Ettirtsin. Mademki siz de onu kabule razı görünüyorsunuz. Babanızdır. Alınız. Bakınız. İşte, ben gidiyorum. Sokakta onun önünden geçerken son vedamı suratına tükürerek yapacağım.

Nuriye Hanım salondan dışarıya yürürken Şefika Hanım, Selim, Naciye onun kollarından yakalayarak salıvermemeye uğraşırlar.

ŞEFİKA HANIM: Kardeş, nefretinde pek haklısın. Sözlerini doğru buluyorum. Lakin bu çocukların da kabahatleri yok. Onları çok müşkül bir durumda bırakıp gideceksin. Düşün bir kere...

PERDE

3. TABLO

Evin bodrum katında rutubetli bir oda. Orada, burada kullanılmaktan kalmış birtakım eski püskü eşya yığınları var. Örtüsüz bir masanın üzerinde bulaşık tencereler, tabaklar, meyve kabukları. Bakımsız, kirli kasvetli bir manzara. Bir kedi ikide birde gelir, bulaşıkları yalar çekilir. Bazı bazı küçük bir köpek orayı burayı koklayıp dolaşır, yiyecek arar. Raşit Bey odanın orta yerinde delikli, tekerlekli, hareketten kalmış hastalara mahsus bir koltuklu üzerindedir. Üzgün üzgün çevresine bakınır. Bir şeyler homurdanır, yanı başında dolaşarak kendini rahatsız eden köpeği, kediyi kovmak ister, kımıldanamaz. İnceli kalınlı haykırarak şikâyetini anlatmak ister.

Birinci Sahne

RAŞİT BEY, SONRA NURİYE HANIM

NURİYE HANIM: *(Öfkeyle odaya girer. İnmelinin yüzüne doğru eğilerek)* Ne bağırıyorsun ayı? Sesin domuz gibi kuvvetli çıkıyor. Daha kaç yıl yaşayacaksın başımızda? Sen duygulu bir adam olaydın kovduğun evlatlarının ekmeklerini yerken utancından şimdi ölürdün. Ama o utanma nerde sende, damarsız?..

RAŞİT BEY: *(Masa üzerindeki sürahiyi işaret etmek isteyerek yalnız sesle homurdanır)* A u u a a v...

NURİYE HANIM: Su mu istiyorsun?

RAŞİT BEY: Ev... ev...

NURİYE HANIM: Vallahi hararetten çatlasan vermem. Yukarıdan içiyorsun, aşağıdan musluk gibi gidiyor... Pis herif, kokudan yanına varılmıyor.

RAŞİT BEY: *(Ağlar gibi manasız manasız bağırır)* Ov, mo, ruh.

NURİYE HANIM: İstediğin kadar haykır... Belki Marika'n duyar da gelir. Hani ya o yanağını yanağına yapıştırıp da güzelliğine tapındığın Marika'n... Kustu başına da akıttı kaşına...

RAŞİT BEY: *(Sürahiyi işaret eder bir baş hareketiyle)* Avv movv...

NURİYE HANIM: Homurdanma, nafile, su vermeyeceğim... Marika'nın adı anıldı ya, yüreğini ateş bastı galiba...

RAŞİT BEY: Ho tururmu...

NURİYE HANIM: Bekle, Şefika'ya okunmuş su ısmarladım. Paşmak-ı Şerif'ten getirecek. Onu içeceksin, ya iyi olacaksın, ya öleceksin. İki rahmetin biri...

Raşit Bey homurdanarak suratını ekşitir.

NURİYE HANIM: Ölmek istemiyorsun. Niyetin yine iyileşip hâyâsızca hovardalığına başlamak, Allah'ın gazabı seni... Bu bodrum odası senin için mezarın giriş yeridir. Bu yarım toprak altından çıkıp bütün bütün yerlerin dibine gireceksin. Ayıbını toprak örtecek, ahretteki büyük cehennem azabından önce günahlarından bir kısmının cezasını bu dünyada çekeceksin! Allah beni sana zebani tayin etti. Ağlasan, çatlasan, patlasan, ne yapsan, benim elimdesin. Artık vücudun kımıldamıyor, dilin söylemiyor. Kimseye derdini anlatamazsın... Benim insafıma kaldın. Sana eziyet etmek Allah'a ibadet yerine geçer. Hah, işte kapı çalınıyor. Şefika geldi... *(Dışarı koşar).*

Raşit Bey suya uzanabilmek için sağa sola kımıldamaya uğraşırken koltukluyu devirir. Yere düşer. Lazımlıdan ortaya sular dökülür. Nuriye, Şefika Hanım'lar içeriye girerler. Şefika'nın elinde su dolu bir sürahi vardır.

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, ŞEFİKA HANIM

NURİYE HANIM: *(Adamın yerde yattığını, ortalığın pislendiğini görünce iki elini yanaklarına yapıştırarak haykırır)* Yaptığı marifeti görüyor musunuz? Bu herife kim demiş inmeli diye? İhtiyar afacan, sakallı yumurcak! Şefika kardeş sen bana yardım et. Şu mundarı kaldırıp yerine oturtalım.

Şefika Hanım elindeki sürahiyi masanın üzerine bırakır. İkisi koltuğu kaldırırlar. İnmeliyi üzerine oturturlar. Tahta bezleri getirip ıslakları silerler.

NURİYE HANIM: *(İnmelinin arkasına birbiri üzerine iki yumruk indirerek)* Al sana inmeli vücudunla yerinden kımıldanmamayı öğreteyim.

Hırsını yenemeyerek bir daha, bir daha indirir. Hasta tuhaf bir inilti ile ağlar.

ŞEFİKA HANIM: Vurma kardeş, artık yetişir. İçim fena oldu. Allah ona vurmuş vuracağını...

Raşit Bey, Şefika Hanım'a su işareti vermeye uğraşır.

ŞEFİKA HANIM: Su istiyor galiba?

NURİYE HANIM: Evet su istiyor...

ŞEFİKA HANIM: Niçin vermiyorsun?

NURİYE HANIM: Suyu içer içmez karnı acıkıyor. Aman hanım bu herifin yediği, bu herifin yediği, dağları yutsa doymuyor. Neresine sığıyor o kadar yiyecek bilmiyorum ki... Fil doyar, bu musibet herif doymaz...

ŞEFİKA HANIM: *(Dikkatle hastanın yüzüne bakarak)* Öleceklerine yakın hastalar öyle olur. Dünyadaki nafakasını topluyor.

Raşit Bey suratını ekşitir.

ŞEFİKA HANIM: Her lakırdıyı anlıyor değil mi?

NURİYE HANIM: Domuz gibi...

ŞEFİKA HANIM: Sen bundan çekiyorsun, biz de damattan...

NURİYE HANIM: Hapse tıkılmadı mı o?

ŞEFİKA HANIM: Tıkıldı ama elinden kurtulamadık ki...

NURİYE HANIM: Nasıl?

ŞEFİKA HANIM: Benim kız Safiye her hafta bulup buluşturup hapishaneye kocasına para götürüyor. Sevgilisi Eftimya geliyor paraları Salih'in elinden alıp gidiyormuş. Bana hapishane gardiyanları söyledi. Buna can dayanır mı?

NURİYE HANIM: Senin kızın da son numara aptallardanmış ya...

Raşit Bey bu habere gülümser gibi yapar.

NURİYE HANIM: Bak... bak... bak... Şu halinde Raşit bu söze sırıtıyor. Hâlâ aklı o karılarda. Bunun da sıhhati yerine gelip de eline para geçse Marika'sına götürecek...

ŞEFİKA HANIM: Götürmez demem. Götürür, götürür... Tırhalli, hepsi bir halli.

NURİYE HANIM: Suyun tesirinden emin misin. Şeyhe iyice okuttun mu?

ŞEFİKA HANIM: A, ne demek? Kırk defa nefes ettikten sonra içerisine yedi kere bolca tükürdü.

Raşit Bey gözlerini yumarak suratını buruşturur.

NURİYE HANIM: Bu suyun tesirini başkalarında denedin mi?

ŞEFİKA HANIM: Bursalı Emine'nin kayınbabası tamam on yıl yatalak kalmıştı. Ona da bu suyu ben getirdim. İçtikten sonra üç gün yaşamadı vallahi...

Raşit Bey boynunu bir yana eğer, bu idam hükmünü süzgün süzgün dinler.

NURİYE HANIM: Şeyh efendinin mübarek tükrüğüne yazık değil mi, bunun suyuna işemeliydi...

RAŞİT BEY: *(Haykırır)* Av hav avt ovvv...

ŞEFİKA HANIM: Kefareti ne ise öyle olur. Gerekirse öteki türlüsünü de yaptırtırız...

RAŞİT BEY: Av av hav...

NURİYE HANIM: Sen istediğin kadar havla köpek soyu... Söyle Şefika Hanım, bu su nasıl içirilecek? Şartı şurtu nedir?

ŞEFİKA HANIM: Üç kulhü vallahü bir elham okunup suya üflenecek, hastanın koltuklusu kıbleye çevrildikten sonra üç ayetelkürsi ile arkası sıvanacak: Ruhunu Azrail'e, cesedini toprağa nezrettim,[1] diyerek su içirilecek... Sonra bir okka ekmeğin üzerine o sudan serpilerek köpeklere yedirilecek...

NURİYE HANIM: Haydi işe başlayalım. Azrail Aleyhisselam bu adamın günahkâr ruhuna el sürmekten iğrenmezse çok iyi şey...

ŞEFİKA HANIM: Azrail günde yüz bin günahkârın canını alıyor. Bununkini de kabzetmeye[2] üşenmez elbette.

---

(1) Adadım.

(2) Tutmaya; almaya.

NURİYE HANIM: Kardeşim Şefika, benim abdestim yok. Sen okuyuver.

ŞEFİKA HANIM: Ben de abdestsizim...

NURİYE HANIM: Dışarıda şuracıkta musluk var. Bir abdest alıver...

ŞEFİKA HANIM: Ben abdest alayım ama bu hasta adam da abdestsiz.

NURİYE HANIM: Ona abdest aldırabilmenin imkânı yok. Hâlâ fena yerden geldiği nuhuset[1] üzerinde duruyor. Artık onun abdestini yakında ölü yıkayıcı verecek.

Şefika Hanım abdest almaya dışarı çıkar.

Üçüncü Sahne

RAŞİT BEY, NURİYE HANIM, SONRA ŞEFİKA HANIM

NURİYE HANIM: *(Kollarını göğsüne kavuşturur. Hastanın önünde dimdik durur)* Dünyada yaptıklarının ahrette cezasını çekmeye haydi bakalım hazırlan...

RAŞİT BEY: Ale var nav har... *(Anlaşılmaz ama gürültülü yüksek perdeden birtakım sesler çıkarır.)*

NURİYE HANIM: Hastalık dilini köstekledi ama sesini büsbütün kesemedi. Yaygarayı bas bakalım, Azrail'i korkutabilir misin?

Raşit Bey anlaşılmaz bir şeyler bağırır.

NURİYE HANIM — Ölmesini istemiyor musun?

Raşit Bey yine anlaşılmaz sesler.

(1) Uğursuzluk.

NURİYE HANIM: Hiç kimse kendi reyiyle[1] ne doğar, ne ölür. Onu senden sormayacaklar. Zaten ölmedik neren kalmış ki? Azrail'e çok zahmet vermeyeceksin. Oğlun zavallı Cevat evde açlıktan can çekişirken sen metresinin kız kardeşine elli liralık bilezik hediye ediverdin. Allah seni dünyada yıldırımladı, ahrette de ila nihaye[2] cayır cayır yakacak...

ŞEFİKA HANIM: *(İçeriye girer)* Abdest aldım, Allah kabul etsin. Haydi bakalım...

İki kadın inmelinin koltuklusunu kıbleye çevirirler. Nuriye Hanım okunmuş sürahiden bardağa su doldurur. Şefika Hanım okur üfler. Sonra hastanın sırtını sıvayarak yine okur.

NURİYE HANIM: *(Bardağı kocasının çenesine dayayarak)* Ruhunu Azrail'e, cesedini toprağa nezrettim. Hadi bakalım iç. Rabbim tezden tesirini göstersin.

Hasta öncekilerden daha çok bir yaygara koparır.

NURİYE HANIM: *(Öfkeyle)* Görüyor musun kardeş, ölmek istemiyor. Sokak orospuları ile bütün varını yedi içti. Vücudunu bu hale getirdi. Evini barkını terk, çoluğunu çocuğunu inkâr etti. Şimdi bir yığın cansız et gibi delikli sandalyeye oturdu. Pis vücudunun ağır hizmetini bize gördürerek kendini besletecek... *(Boş eliyle hastanın arkasına bir sıraya üç dört yumruk indirerek)* İç diyorum kâfir herif...

Hasta gözlerini yumar. Homurdana homurdana red tavrı gösterir.

NURİYE HANIM: *(Elindeki bardağı Şefika Hanım'a uzatarak)* Al şunu, *(Şefika Hanım bardağı alır.*

(1) Burada: İsteğiyle.
(2) Sonsuza dek.

Nuriye Hanım boş kalan iki eliyle hastanın alt üst çenesini tutup zorla ağzını açarak Şefika'ya, Kardeş, dök suyu ağzına...

ŞEFİKA HANIM: *(İnmelinin iniltileri arasında suyu ağzına döker. Arkasını sıvayarak okuyup üfler)* Allah tesirini halk etsin...

NURİYE HANIM: Tez vakitte koltuktan tabuta naketsin...

PERDE

4. TABLO

Yine o bodrum odası. Koltuk devrilmiştir. Hasta upuzun hareketsiz yerde yatar.

Birinci Sahne

SELİM, NACİYE

Selim'le Naciye içeriye girerler.

SELİM: *(Biraz telaşlı)* A, babam yerde yatıyor.

NACİYE: *(Eğilir, cesede dikkatle bakar)* Yüzü sararmış, nefesi durmuş gibi...

SELİM: Ölmüş mü?

NACİYE: Doktor değilim ki bileyim...

SELİM: *(Eğilir dikkat eder)* Ben de anlamam. *(Vücudunu yoklayarak)* Henüz vücudu soğumamış.

NACİYE: Koş, bir hekim çağır, enjeksiyon[1] yaptırtalım belki dirilir.

Selim oda kapısından çıkarken annesiyle karşılaşır.

İkinci Sahne

ÖNCEKİLER, NURİYE HANIM

NURİYE HANIM: Oğlum, nereye?

SELİM: Babam cansız yerde yatıyor. Vücudu henüz pek soğumamış, enjeksiyon yaptırtmak için bir doktor çağıracağım.

---

(1) İğne.

NURİYE HANIM: *(Oğlunu kolundan içeriye çekerek)* Benim Azrail'e yalvararak öldürttüğümü sen diriltmeye mi gidiyorsun?

SELİM: Anne, bir ölü huzurunda senin ağzından böyle söz işitmek istemem...

NURİYE HANIM: Onun cesedinden çok önce zaten ruhu gebermişti. O bugün ölmedi. Bizim için, insanlık için çoktan ölmüştü.

SELİM: Anne, ölüm her günahı temizler. Ölüye saygı gerektir.

NURİYE HANIM: Bilmiyor musun ki, idam edilen canilere acınmaz. Tören yapılmaz...

SELİM: Ama babam idam edilmedi ki...

NURİYE HANIM: Onu kendi günahı öldürdü. Onu kulların kanunu değil tabiat kanunu idam etti. *(Eğilir ölüye bakar)* Edepsiz dili susmuş, paraya, kadına doymayan gözleri kapanmış, aman ne çirkin olmuş... Sanki hayatındaki kötü amelleri[1] ölümünden sonra yüzüne vurmuş.

SELİM: Anne, herkesin ölümü dünyadaki iyi veya kötü amelinin bir mükâfat veya mücazatı[2] şeklinde olmaz. Ne iyi insanlar vardır ki azap içinde ölürler. Ne fena adamlar olur ki duymadan kalıbı dinlendirirler. Tabiat bu konuda çok saygısızdır.

NURİYE HANIM: Oğlum, ben babanda gördüğüm örneği söylüyorum. Dünyada ne kadar ona benzeyen azgınlar varsa bütün hırsların, ölümün sarı yüzünde nasıl sustuğunu gelip de görsünler.

NACİYE: Anneciğim, her ne şekilde düşünürsek düşünelim. Değişmeyen bir gerçek var...

NURİYE HANIM: Nedir?

---

(1) Edimleri, yaptıkları.

(2) Cezası.

NACİYE: Müsaade edersen söyleyeyim.

NURİYE HANIM: Söyle.

NACİYE: Babamın ölümüyle biz yetim kaldık, sen de dul.

Nuriye Hanım, üzüntüyle mendilini gözlerine götürür ve susar.

SELİM: Anneciğim. Gözlerinden sızan bu iki damla, babamın bütün günahlarını yıkadı. Onu affettin, değil mi?

PERDE

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

Türk romancıları arasında kendisine özgü mizahi üslubu ile çok parlak ve yüksek bir yer sahibidir. Altmış yıla yakın süren yazarlık hayatında çevirileri, makaleleri, eleştirileri dışında 54 tane ünlü eser meydana getirmiştir. Atlas Kitabevi, bu birbirinden güzel eserleri, kapak resimleri de birer sanat eseri olan bir dizi halinde yayınlamış bulunuyor. Her Türk aydınının kitaplığında yer alması gereken bu diziyi okuyucularımıza kıvançla sunuyoruz :

ACI GÜLÜŞ
AŞK BATAĞI
BEN DELİ MİYİM
BİLLUR KALP
BOŞANMIŞ KADIN
CADI
CAN PAZARI
CEHENNEMLİK
DELİ FİLOZOF
DİRİLEN CESET
DÜNYANIN MİHVERİ
KADIN MI, PARA MI?
EFSUNCU BABA
EŞKIYA İNİNDE
ETİ SENİN KEMİĞİ BENİM
GÖNÜL BİR YELDEĞİRMENİDİR
GÖNÜL TİCARETİ
GULYABANİ
HAKKA SIĞINDIK
HAZAN BÜLBÜLÜ
İFFET
İKİ DAMLA YAŞ
İKİ HÖDÜĞÜN SEYAHATİ
İNSANLAR MAYMUN MU?
KADERİN CİLVESİ
KADIN ERKEKLEŞİNCE
KAYNANAM NASIL KUDURDU?
KESİK BAŞ
KOKOTLAR MEKTEBİ
KUYRUKLU YILDIZ ALTINDA
BİR EVLENME
MELEK SANMIŞTIM ŞEYTANI
METRES
MEYHANEDE KADINLAR
MEZARINDAN KALKAN ŞEHİT
MÜREBBİYE
NAMUSLA AÇLIK MESELESİ
NAMUSLU KOKOTLAR
NİMETŞİNAS
ÖLDÜREN ÖPÜCÜK
ÖLÜLER YAŞIYOR MU?
ÖLÜM BİR KURTULUŞ MUDUR?
SEVDA PEŞİNDE
SON ARZU
ŞEYTAN İŞİ
ŞIK
ŞIPSEVDİ
TESADÜF
TOKUŞAN KAFALAR
TORAMAN
TUTUŞMUŞ GÖNÜLLER
TÜNELDEN İLK ÇIKIŞ
UTANMAZ ADAM

FİYATI 400 LİRA
ATLAS KİTABEVİ

cem ofset a.ş. ☎ 20 66 71/72